

БАЊАЛУЧКЕ НОВИНЕ

ОРГАН СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА - БАЊА ЛУКА

Год. II - Број 69

Бања Лука, 17 децембар 1954

Примјерак днн. 10

Trinaestogodišnjica Jugoslovenske Narodne Armije

Minulo je trinaest godina od istoriske odluke druga Tita da se od najboljih i u dotadašnjim borbama prekaljenih boraca formira Prva proleterska brigada, kojom je kao regularnom jedinicom naše Revolucije označeno rađanje Jugoslovenske Narodne Armije. U petomjesečnom razdoblju — od dizanja ustanka do istoriskog 22 decembra 1941 godine u našoj zemlji pod oslobodilačku zastavu naše Partije i druga Tita bilo je svrstano 150.000 svjesnih boraca, upornih i samopožrtvovanih ratnika, zadojenih vjerom u svoju snagu, pravilnost i opravdanost puta kojim ih vodi naša Partija u borbi protiv moćne sile snaga agresije. Od tada, u ognju revolucije snažila se i jačala naša oružana sila - Jugoslovenska Narodna Armija da bi u vrijeme poslednjeg obračuna sa neprijateljem narasla u moćnu milionsku Armiju, čvrsto organizovanu i dobro naoružanu.

Pod okriljem Komunističke Partije Jugoslavije, pod njenim neposrednim rukovodstvom, stalnoj i nesebičnoj pomoći, počev od slanja najboljih kadrova u njene redove i velikih žrtava koje je Partija podnijela u stalnim nastojanjima za stvaranje borbenih jedinica izrastala je Armija koja je jedino mogla odgovoriti misiji oslobodioca potlačenog naroda.

Narodi Jugoslavije imaju bezbroj svjetlih primjera u svojoj burnoj i ratovima prošaranom prošlosti. Naša revolucija i u njoj stvarana Armija otjelovila je najsvjetlije tradicije naših naroda. I još više, duh borbenosti i želje za slobodom i ravnopravnošću, koji je živio odvajkada u našim narodima i kroz narodnu revoluciju dobio je novu, sadržajnu fizionomiju. Kult srpskih ustanika, hrvatskih uskoka, zagorskih puntara, srpske i bosansko-hercegovačke hajdučije dobiva u našoj Armiji nove kvalitete: dinamičnost, beskompromisnost, pregalaštvo, spremnost do samoodricanja i masovni do tada neviđeni heroizam. I baš zbog toga godina 1941 — 1945 kao period stvaranja i razvika Jugoslovenske Narodne Armije ostaje i ostaće za istoriju jedinstven primjer kako se može u okupiranoj zemlji, bez ikakve materijalne baze, u dubokoj neprijateljskoj pozadini uz postojanje brojnih jedinica okupatora i njegovih pomagača stvoriti Armija u kojoj će bratstvo i jedinstvo biti kamen temeljac na kome će ona počivati i kroz čiji će borbeni put neodoljivo izvirati želja za što skorije oslobođenje naših naroda.

Ni kasnije kada je naša zemlja bila u potpunosti oslobođena, oslobodilačka uloga Jugoslovenske Narodne Armije nije bila ni malo umanjena, već naprotiv. Završetak Drugog svjetskog rata otvara nove stranice mogućih sukoba koji su nastali kao rezultat određenih protivrječnosti velikih sila. Čovječanstvo je umjesto očekivane slobode i mirnog razvika, bačeno u tegobnu neizvjesnost, jer je žarišta mogućih novih sukoba bilo previše. Naša Armija se u takvoj situaciji našla u položaju da snagom svoje oružane sile obezbjedi nezavisnost i time omogućiti podizanje ratom opustošene zemlje. I ne samo da je Armija obezbjeđivala poslijeratnu izgradnju, već je ona u njoj uzimala aktivnog učesća.

Partija i drug Tito su realno ocjenjujući međunarodne odnose dali nedvosmislen kurs ka jačanju Armije, znajući da samo snažna Armija može biti sigurna garantija naše nezavisnosti.

U ratu oslobodilačka, naša Armija poslije rata postaje čvrst instrument mira. Ona po svom karakteru i ne može biti drugačija. To je Armija slobode, Armija naroda koji zna da čuva svoju i da poštuje nezavisnost drugih naroda, Armija radnih ljudi koji svojim radom žele sebi i potomstvu da stvore ljepšu budućnost.

Upoređenja nisu uvijek laka i jasna. Živa riječ nije uvijek toliko snažna kao očigledna stvarnost. Svježi utisci i događaji brišu stare u našoj svijesti — čine da se oni pokriju koprenom zaborava i da ih teže naziremo u dalekoj izmaglici prošlosti. Naročito ta izmaglica ukriva tragove muka i patnji, kada je svjetao dan današnjice koji nas puni radošću zadovoljstva i sreće. Zato je u surovost eksploatacije kapitalizma i zvjerska okrutnost okupatora ili podlost domaćih izdajnika — prošlost koja se vremenom zaboravi. Nema žandarskog naslija i radničke bijede. Nema odmazde i obijesti, jama masovnog ljudskog uništavanja, prodornih noćnih krikova nemoćnih za otpor. Nema ustaško-četničkih trojki umrljanih krvlju nevinih. Nema nemira u srcu, bojazni za životom i užasavanja u svijesti. I neće ih više biti. Generacije savremenika ponekad samo u mislima vraćaju sve to u sadašnjost, da bi odali dužnu poštu, dobili novog potstreka u nastojanjima ili prenijeli predanje pokoljenjima.

Nastali su svijetli dani sa jasnom perspektivom. Tako želimo i tako će i biti. Garancija nam je naša Armija.

Major Milorad PEDOVIĆ

Banja Luka će svečano proslaviti 22 decembar Dan Armije

Ovogodišnja proslava 22 decembra — Dana Armije u Banjoj Luci, kao i u cijeloj našoj zemlji biće obilježena održavanjem niza svečanosti.

U tom cilju Sreski odbor Saveza boraca NOR-a uz punu podršku Komande grada vrši niz priprema kako bi proslava bila što svečanija.

Već na nedelju dana pred sam praznik kvartovski odbori Saveza boraca u zajednici sa osnovnim organizacijama Socijalističkog saveza počće sa održavanjem partizanskih sijela na kojim će pored ostalog dijela programa aktivni i rezervni oficiri pričati o svojim doživljajima iz značajnijih borbi oslobodilačkog rata. Ovakva sijela održaće se i po opštinskoj i lokalnoj razini.

Osim toga aktivni oficiri održaće po školama i radnim kolektivima predavanja o značaju dana JNA.

U proslavi će aktivno učestvovati i Sreska organizacija Narodne omladine, koja će po školama prirediti partizanske večeri i kulturna takmičenja sa jedinicama JNA. Omladinci će takođe uoči 22 decembra organizovati paljenje vatri po okolnim brdima.

Uoči 22 decembra održaće se prijem roditelja palih boraca po onim kvartovima gdje takvi prijemi nisu održani povodom 29 novembra.

Grupe aktivnih oficira i članova Saveza boraca posjetice roditelje palih boraca i isporučiti im tople pozdrave naše Armije. Na dan JNA u Narodnom pozorištu biće prikazana svečana pretstava na koju će biti pozvani, pored pripadnika garnizona JNA i predstavnici narodnih vlasti, političkih i društvenih organizacija. Umjesto uobičajenog polaganja vijenaca na spomenik palim borcima, preduzeća i ustanove daće novčane priloge u fond za djecu palih boraca. Na taj način će se najljepše i najučeljnije izraziti pošta prema borcima palim u Narodnooslobodilačkom ratu.

M.

Drug Tito kumovao djetetu šumskog radnika iz Ratkova

U Donjem Ratkovu na ključkom srezu ovih dana bila je nevakidašnja svečanost. Pretsjednik Republike drug Tito preko svog izaslanika, narodnog poslanika Vijeća proizvođača Narodne skupštine NR BiH, Duška Šobota, kumovao je maloj Gospavi, devetom djetetu Petra Begića, dugogodišnjeg radnika šumske manipulacije u Laništu. Tom prilikom srećnim roditeljima uručeni su pokloni Pretsjednika Republike.

(J. V.)

*Naša Armija - budni čuvar naše slobode
i nezavisnosti*

Pojačana aktivnost organizacija Socijalističkog saveza u Ivanjskoj

OVE GODINE POJEDINE ORGANIZACIJE U SVOM RADU POČELE SU DA SE VIŠE OKREĆU RJEŠAVANJU PITANJA U OBLASTI UNAPREĐENJA POLJOPRIVREDE

Politička aktivnost organizacija Socijalističkog saveza u opštini Ivanjska u odnosu na prošlu, ove godine je znatno unapredovala. Ona se ne ogleda samo u raznovrsnijem političkom i ostalim formama rada, nego i po sadržaju koji se u mnogome razlikuje od onoga koji se dosada u praksi provodio u djelo. Kao karakteristično primjećuje se da su odbornici kao i članovi Socijalističkog saveza mnogo više i češće odlazili u selo i razgovarali sa ljudima o problemima koji su u datom trenutku bili aktuelni. Ovakav način rada pokazao se pogodnim i treba ga i dalje koristiti naročito radi toga što ljudi na ovakvim skupovima, kada je manje prisutnih, istupaju slobodnije i vrlo često traže objašnjenja za ovaj ili onaj slučaj, a koji im je inače nejasan. Na opštinskom području Ivanjska samo unazad posljednjih 8 mjeseci održano je ovakvih 49 konferencija na kojima je bilo prisutno 2910 članova Socijalističkog saveza. Pored toga održano je i 49 političkih konferencija sa cjelokupnim članstvom i 36 predavanja na kojima je bilo prisutno 1420 slušalaca. Na ovim predavanjima je uglavnom pretresana aktuelna politička problematika u našoj zemlji i inostranstvu. Obzirom da Ivanjska ima na svome području preko 2200 članova Socijalističkog saveza, onda broj posjetilaca na pojedintim političkim manifestacijama još uvijek nije velik, već naprotiv.

Međutim, rad Osnovnih organizacija Socijalističkog saveza ne ogleda se samo u političkoj aktivnosti, već je on usmjeren i na rješavanje aktuelnih pitanja sela. Samo u prošlogodišnjoj akciji na čišćenju voća uzeo je učesća i veliki broj aktivista iz Socijalističkog saveza. Očišćeno je 17.200 stabala voća, a isto toliko je i okrećeno. Međutim, kod nekih seljaka nailazilo se na otpor kada se radilo o upotrebi savremenih sredstava za borbu protiv raznih oboljenja i štetočina na voćkama. Tako su neka domaćinstva odbila da daju dozvolu da se njihova voćna

stabla prskaju kreozanom, iako je skoro cijelo područje bilo zaraženo ovom šljivinom vaš. Tek kasnije kada su vidjeli da od ove akcije imaju samo koristi, onda su naknadno zahtjevali da dođe ekipa za prskanje itd.

U ovoj godini sprovedena je u život i zamašna akcija na sadnji voća. Zasadeno je preko 7100 novih šljivinih stabala. Pojedina domaćinstva su na svojim parcelama sadila i više od 100 komada stabala. Vrijedno je istaći zemljoradnika Juru Starčevića koji je zasadio i kalemio preko 100 komada novih stabala trešnje. Ovakvi primjeri nisu usamljeni i u posljednje vrijeme u ovom pravcu je mnogo učinjeno. Selo Šimići, na primjer, je u posljednje vrijeme na ovom planu mnogo učinilo i s pravom se može ubrojiti među najbolje na području opštine.

Koliko bi se tek moglo govoriti o nastojanjima da se već postojeći stočni fond unapredi i prinos poveća. U zadnje vrijeme se osjeća orijentacija domaćinstava više na povećanje stočnog fonda po broju, a manje brige za ustaljenije fonda i povećanje proizvodnje. U odnosu na 1952 godinu broj stoke je porastao: za 516 goveda, 981 ovcu, 507 svinja i preko 4000 komada silne živine. Ovo nam jasno ukazuje na štetnost ovakvog načina povećanja stočnog fonda. Jer, iako se broj stoke znatno povećao, kvalitet i kvantitet proizvoda je ostao na istoj visini, čak se osjeća i znatan pad na dole. Na selu se nedovoljno koriste agrotehničke mjere u poljoprivredi, a u stočarstvu dolazi do izražaja nebriga i nepoznavanje osnovnih elemenata njege i održavanja stočnog fonda. Sve su to nedostaci o kojima bi se moglo malo više govoriti i na sastancima osnovnih organizacija Socijalističkog saveza na selu. Zimski period mogao bi se vrlo korisno iskoristiti na organiziranje raznih tečajeva na kojima bi se uglavnom proučavala tematika iz poljoprivrede, kao i ostalih srodnih grana kao što su: voćarstvo, pčelarstvo i dr.

D. M.

Briga o djeci pod starateljstvom treba da bude stalna i svestrana

U ponedjeljak 13. decembra 1954. godine održan je plenum Gradskog odbora Socijalističkog saveza. Na plenumu je podnesen referat o stanju starateljске službe Narodnog odbora grada. I u referatu, a i u diskusiji istaknuli su uočeni nedostaci i problemi u zbrinjavanju, vaspitanju i školovanju djece pod starateljstvom. Konstatovano je da je dosada bila nedovoljna i neorganizovana saradnja organizacija Socijalističkog saveza i drugih društvenih organizacija sa organizacijama starateljstva u Narodnom odboru. Posljedice te nedovoljne saradnje i aktivnosti svih pozvanih društvenih faktora su: nepostojanje tačne evidencije o djeci pod starateljstvom i njihovoj imovini, davanjem potpunog izdržavanja od strane države i opšt

inosti djece pod starateljstvom koja imaju svoju imovinu, slabo vaspitanje djece pod starateljstvom i druge, te pojave kriminala kod izvjesnog broja maloljetnika, nebriga staratelja o školovanju maloljetnika i slično. To su konstatovani nedostaci i problemi pored vidnih uspjeha, koji su postignuti, naročito u ovoj godini, na zbrinjavanju i upućivanju u škole i na zadržavanje djece palih boraca i žrtava fašističkog terora.

Da bi se riješili ovi nedostaci i problemi u referatu i diskusiji dato je više predloga. Predloženo je i zaključeno da se pri Savjetu za narodno zdravlje i socijalno staranje oformi odbor za pitanja starateljstva. Ovaj odbor sastojao se od po jednog predstavnika svake osnovne organizacije Soci-

jalističkog saveza u gradu i brojače oko 15 članova. Na taj način odbor bi predstavljao jedno stalno tijelo pri Savjetu, koje bi vršilo nadzor nad radom staratelja i brinulo se i o drugim pitanjima starateljstva. Po ukazanoj potrebi članovi odbora u svojim osnovnim organizacijama Socijalističkog saveza razmatrali bi pojedina pitanja i tako bi se blagovremeno angažovale i osnovne organizacije kao cjelina. Također je predloženo da se pristupi stvaranju socijalnog fonda u koji bi ulazili prihodi od priloga društvenih organizacija, građana, a po mišljenju nekih ovaj fond bi se mogao obrazovati i izdvajanjem neznatnog dijela od dječjih dodataka u iznosu od 1-2%. Za formiranje ovog fonda postoji neophodna potreba, jer dosadašnja sredstva za socijalnu pomoć i zaštitu djece pod starateljstvom nisu dovoljna, a u okviru budžeta ne postoji mogućnost za njihovo povećanje. Nadalje, konstatovano je da bi energičnije trebalo prići redovnom školovanju djece i zaključeno je da se u tom pogledu više angažuju i osnovne organizacije Socijalističkog saveza. Vaspitanju djece, po stanovištu većeg broja članova, nije poklonjena potrebna pažnja. Istaknuto je da će radi toga Gradski savjet prijatelja djece staviti konkretne prijedloge u tom pravcu Narodnom odboru grada. U istom cilju usvojeni su prijedlozi da se izvrši proširenje II-e osnovne škole i da se ova škola prepravi u dječje zabavište, a kino «Kozara» sa dvorištem da se osposobi za pionirski dom. Na kraju je zaključeno da bi o pitanjima starateljstva i uopšte o zbrinjavanju i vaspitanju djece trebalo raspravljati i na zborovima birača u gradu i da bi radi toga trebalo pripremiti podatke u Narodnom odboru grada za zborove birača. Ovi prijedlozi biće upućeni Narodnom odboru grada na razmatranje.

Na plenumu je posebno razmatrano i pitanje uclanjanja novih članova u osnovne organizacije Socijalističkog saveza, jer je ustanovljeno da je u organizacije Socijalističkog saveza uclanjeno svega oko 18.000 lica u gradu iako ima oko 24.000 birača. Zato je odlučeno da se pristupi uclanjivanju i da se na tome angažuju svi odbori osnovnih organizacija. Po ovom i drugim pitanjima članovi plenuma Gradskog odbora Socijalističkog saveza obično će sve osnovne organizacije u gradu.

AMBULANTA ZA PLASTIČNU HIRURGIJU OTVORENA JE U BANJOJ LUCI

OVA AMBULANTA JE PRVA ZDRAVSTVENA USTANOVA OVE VRSTE U ZEMLJI KOJU IZDRŽAVA ZAVOD ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

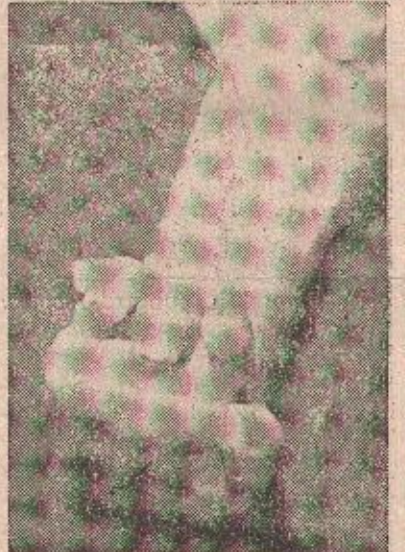
U Banjoj Luci je prije mjesec dana otvorena još jedna nova zdravstvena ustanova — ambulanta za plastičnu hirurgiju, prva ove

vrste u Bosni i Hercegovini i ujedno prva ambulanta u našoj zemlji koju izdržava Zavod za socijalno osiguranje. Kako sa industrijalizacijom zemlje raste i broj ozljeda naročito šake i drugih dijelova tijela koji su izloženi mogućnostima povrede pri radu uz

grad ili Zagreb, nego se liječe u bolnici u Banjoj Luci. Na hirurškom odjeljenju Opšte bolnice, sada se, na primjer, liječi stalno oko

10 do 15 bolesnika sa opeklinama. Ovdje treba posebno istaći razumijevanje za plastičnu hirurgiju koje je pokazala Uprava gradske poliklinike. U ambulanti za plastičnu hirurgiju, specijalista Dr. Zdenka Delak vrši pored ostalog i manje operativne zahva-

te ka, vadenje raznih manjih tumora, bradavica, ožiljaka, zatim transplantacije manjeg opsega koje ne zahtijevaju ležanje bolesnika u bolnici, naknadno liječenje ozljeda šake, te pregleda svih onih bolesnika čije liječenje spada u domen plastične hirurgije. Na ovaj način uštedeni su mnogi troškovi Zavoda za socijalno osiguranje, a našim radnim ljudima omogućeno je najkraćim putem davanje stručnih savjeta i pomoći.

te ka, vadenje raznih manjih tumora, bradavica, ožiljaka, zatim transplantacije manjeg opsega koje ne zahtijevaju ležanje bolesnika u bolnici, naknadno liječenje ozljeda šake, te pregleda svih onih bolesnika čije liječenje spada u domen plastične hirurgije. Na ovaj način uštedeni su mnogi troškovi Zavoda za socijalno osiguranje, a našim radnim ljudima omogućeno je najkraćim putem davanje stručnih savjeta i pomoći.

IZ ORGANIZACIJA SOCIJALISTIČKOG SAVEZA

Održana je opštinska konferencija u Suxachi na bosansko-novskom srezu

DOBROVOLJNIM RADOM DATO PREKO 2 MILIONA DINARA U IZGRADNJU ŠKOLA

Prije nekoliko dana održana je opštinska izborna konferencija u Suxachi kojoj je prisustvovalo preko 100 delegata i gostiju. Na konferenciji je, kako u referatu tako i u diskusiji konstatovano da je pored izvjesnih nedostataka bilo i vidnih rezultata u radu organizacija Socijalističkog saveza na kulturnom i političkom polju, a naročito na izgradnji škola. U ovoj godini na području opštine građene su četiri osnovne škole i od tih su dvije dovršene, a ostale dvije dovršavaju se. Članovi organizacije Socijalističkog saveza učeli su aktivnog učesnika na izgradnji ovih škola i u dobrovoljnim radnim akcijama dali su prilog u vrijednosti od preko 2 miliona dinara. Naročito se istakla osnovna organizacija sela Hosića. Također su postignuti dobri rezultati i na jačanju Zemljoradničke zadruge u Došnjim Agnjima, gdje je uticajem organizacije Socijalističkog saveza povećan iznos udjela za oko 80%. Mnogo više nego ranije učinjeno je na okupljanju i uključivanju djece u škole, a naročita pažnja posvećena je zbrinjavanju ratne stradanja i njihovom školova-

nju. Uz pomoć Narodnog odbora opštine i Savjeta za prosvjetu Narodnog odbora sreza obezbjeveno je školovanje i djece koja su prerasla za redovno pohađanje nastave i takva djeca uključena su u dvogodišnju školu, koja je otvorena u Došnjim Agnjima. Ovoj djeci koja su doslije završene osnovne škole željela da nastave školovanje, a ranije nisu imala mogućnosti to je omogućeno u ovoj godini otvaranjem šestogodišnje škole u Radomirovcu u Suxachi.

Od istaknutih nedostataka u referatu i diskusiji napomenuto je slab rad odbora osnovne organizacije u selu Radomirovcu koji je u toku ove godine održao svega tri sastanka. Konferencija je oštro osudila negativne pojave napakane u nekim selima u vidu povinišćičkih istupa pojedinaca koji su nanosili ozbiljne štete u političkom radu organizacije. Konstatovano je da se organizacije Socijalističkog saveza nisu dovoljno borile protiv ovakvih i sličnih pojava i da ubuduće trebaju mnogo energičnije pa i protiv najmaše pojave povinišćičke i oštro reagovati. Na kraju je izabran novi opštinski odbor Socijalističkog saveza od 13 lica.

Plodna konferencija VI osnovne organizacije Socijalističkog saveza u Banjoj Luci

Ovih dana održana je konferencija VI osnovne organizacije Socijalističkog saveza u gradu Banjoj Luci kojoj je prisustvovalo oko 200 članova. Na toj konferenciji diskutovano je o pitanjima koja trenutno najviše interesuju članstvo: o čuvanju stanbenog fonda, dužnostima i pravu stanara, o snabdjevanju životnim namirnicama, trgovini i cijenama, kao i nekim pitanjima iz rada organizacije. Naročito je podvučeno u diskusiji da se neki stanari nemarno odnose prema čuvanju stanbenih prostorija, da cijepaju drva na balkonima i u stanbenim prostorijama, da upropštavaju vodovodne instalacije, a dosnije traže obavljanje ovih opravki na teret stanbene zajednice. Da bi se suzbili ovi slučajevi predloženo je da se postave nadzornici zgrada u većim zgradama, a za više manjih zgrada da bi se mogao postaviti jedan nadzornik u jednoj ulici. Nadalje u diskusiji je konstatovano da se u pojedinim prodavnicama ne vodi računa o asortimanu robe, da se nedozvoljeno i neopravdano podižu cijene pojedinim artiklima na štetu potrošača. Posebno je

stavljena primjedba naj slab i nehigijenski smještaj pojedinih prodavnica voća i povrća i nehigijensko usluživanje u njima.

D. R.

Organizacija u selu Sittnešima priprema otvaranje čitaonice

U selu Sittnešima na srbčkom srezu prije kraćeg vremena održani su izbori u osnovnoj organizaciji Socijalističkog saveza. Po obavljanim izborima novoizabrani upravni odbor odmah je pokrenuo pitanje otvaranja čitaonice u selu i organizovanja pretplate na dnevnu štampu i neke časopise. Da bi se to moglo ostvariti, zemljoradnička zadruga iz svojih sredstava izdvojila je 10.000 dinara i od toga je već nabavila izjestan broj knjiga, neke časopise za selo i garnituru šaha, ali je i pored ovih sredstava organizovanju čitaonice pristupljeno tek po izboru novog odbora u organizaciji.

St. T.

Zdravstvena akcija na Sanskom srezu

Ekipe sanitarno-epidemiološke stanice iz Banje Luke, pregledala je za mjesec dana 1535 domaćinstava u opštini Tomina

U okviru široke akcije zdravstvenog prosvjeđavanja koja se vodi u Sanskom srezu, u posljednje vrijeme, učestvovala je i zdravstvena ekipa Sanitarno-epidemiološke stanice iz Banje Luke, sa grupom sastavljenom od sanitarnih tehničara, medicinskih sestara, babcica i dezinfektora. Ova grupa uzela je u zadatak da obide sva sela opštine Tomina i da tom prilikom pruži pomoć seljanima ovog kraja u zdravstveno-higijenskom pogledu.

Obzirom da je Tomina jedna od najzaostalijih opština po zdravstveno higijenskim prilikama, ekipa je u svom jednomjesečnom radu nailazila na vrlo teške zdravstvene prilike, koje najviše potiču iz neznanja, a donekle i nemarnog odnosa stanovništva. Rijedak je slučaj, na primjer, da u selima ove opštine postoji kod kuća izgrađen nužnik, ili ograđen i do-

bro zaštićen izvor ili bunar. Ekipa je konstatovala da je zabrinjavajuće stanje kod obolenja: umiranja male djece. Naročito su česta obolenja od crijevnih parazita od čega umire velik broj djece. Od ukupnog broja umrle djece u prošloj i ovoj godini 90 po sto djece umrlo je od crijevnih obolenja. Ekipa u svom radu nailazila je na pojave da pojedine neuke majke hrane djecu od dva mjeseca sa purom i mlijekom, uslijed čega ima čestih pojava rahitisa i ostalih obolenja.

U svom jednojesečnom radu, ekipa je pregledala 1535 domaćinstava koja su dezinfikovana Didi-ti emulzijom ili praškom. Hlorisano je 390 bunara i česmi koje su pronađene u većina nehigijenskom stanju. Izgrađeno je tokom akcije 40 novih nužnika sa materijalom dobivenim od Narodnog odbora sreza Sanskog, a izdano je

1120 naređenja vezanih sa rokom u pogledu izgradnje nužnika. Pored toga pregledana su sva djeca osnovnih škola i uzeto je preko sto preparata na crijevne parazite i pregledano na licu mjesta mikroskopom koji je ekipa sa sobom nosila. Ljekari iz Banje Luke i Sanskog Mosta koji su takode učestvovali u radu ove ekipe, pregledali su 312 djece predškolskog doba kojoj je u većini slučajeva pružena ljekarska pomoć, zatim lijekovi i sapuni.

U požrtvovanom radu ekipe koja zaslužuje svako priznanje istakli su se svi članovi ekipe na čelu sa rukovodiocem Jovom Ivančićem. Bilo bi veoma korisno kad bi se i u narednoj godini organizovale ovakve i slične ekipe, koje bi svojim radom u mnogome ubrzale poboljšanje zdravstveno higijenskih prilika u ovako zabačenim selima.

Slavko DOŠEN

O nekim problemima poljoprivrede na našem srezu

Niži stočni fond od predratnog — Trogodišnji i desetogodišnji plan unapređenja poljoprivrede sreza banjalučkog

Poljoprivredu na Banjalučkom srezu karakteriše prije svega zaostalost koja se u osnovi bazira na primitivnom i lošem načinu obrade zemlje što se opet odražava u relativno niskim prinosima glavnih ratarskih kultura uzimajući u obzir pritom i donekle povoljnu konfiguraciju terena i

klimatske prilike. Iz ovoga jasno proizlazi da stanje u poljoprivredi na našem srezu nije zadovoljavajuće. To se najbolje vidi iz uporednog pregleda prinosa po hektaru za nekoliko najvažnijih kultura u nekim od zadnjih godina (prosjeak 1947-1952 god.):

	pšenica u mtc	ječam u mtc	kukur. u mtc	krompir u mtc
Banja Luka srez (prosjeak)	9,2	9,7	10,0	35,0
BIH (prosjeak)	9,4	8,0	14,3	54,2
FNRJ (prosjeak)	12,9	10,9	17,1	72,3
Evropa (prosjeak)	14,8	16,8	15,5	134,4

Iz ovoga proizlazi da je prosječni prinos kukuruza, a naročito krompira, skoro dva puta niži od prinosa u FNRJ pa i u Republici, iako naš srez dolazi u grupu srezova čije zemljište ima karakter bolje plodnosti. Zemljišna struktura je takođe negativna jer prevladuje oranica (80.911 ha ili 47,57% od ukupnih zemljišnih površina), prema malim skoro neznatnim površinama pod voćnjacima (2.145 ha), vinogradima (48 ha), livadama (2946 ha) i pašnjacima (6.152 ha). Zaostalost poljoprivrede se ogleda i u slaboj produktivnosti stoke, slabom i neredovnom prinosu voća kao i opšte slabom kvalitetu poljoprivrednih proizvoda. Ovakvo stanje uslovljava i nizak standard naših ljudi na srezu, jer drži njihovu kupovnu moć na niskom nivou i sužava unutarnje tržište, obzirom da su viškovi proizvođača neznatni. Poljoprivreda je takođe pod jakim uticajem promjenjivosti prirode uslijed čega prinos varira i nije u stanju da obezbijedi ishranu stanovništva na srezu niti da da dovoljne količine sirovina za preradivačku industriju, za domaće tržište ili za izvoz.

Ovakvo stanje u poljoprivredi zahtijevalo je i odgovarajuće mjere, pa je Narodni odbor sreza uz pomoć Društva inženjera i tehničara poljoprivrede izradio trogodišnji plan razvika poljoprivrede na Banjalučkom srezu. Sada se takođe radi i na desetogodišnjem planu unapređenja poljoprivrede koji se nalazi u završnoj fazi. Poljoprivreda u planu sreza za 1954 godinu učestvuje sa 73,8% od ukupnog društvenog proizvoda. Društveni proizvod poljoprivrede po društvenom planu sreza za 1954 godinu iznosi 1.608.428.000 dinara. On je uglavnom, zbog povećanja stočnog fonda veći od plana za 1953 god. za 2,2%, dok je u odnosu na ostvarenje plana iz 1953 manji za 10,8% zbog izuzetno rodne godine, koja je svojim sveukupnim prinosima nadmašila prosječno normalne rodne godine.

Društveni proizvod po jednom stanovniku-poljoprivredniku u 1953 god. iznosio je 22.362 dinara, a u 1954 godini planom se predviđa 20.120 dinara. Struktura nacionalnog dohotka unutar poljoprivrede, po pojedinim poljoprivrednim granama je sljedeća (u relat. brojevima): ratarstvo 54,5%, voćarstvo 0,0%, vinogradarstvo 0,2%, stočarstvo 25,5% i domaća prerada poljoprivrednih proizvoda i ostalo sa 13,8%.

Primjećuje se da je naročito mali procenat u strukturi nacionalnog dohotka od voćarstva i vinogradarstva, iako je na srezu putem zemljoradničkih zadruga i ranijih SRZ zasađeno oko 30 ha

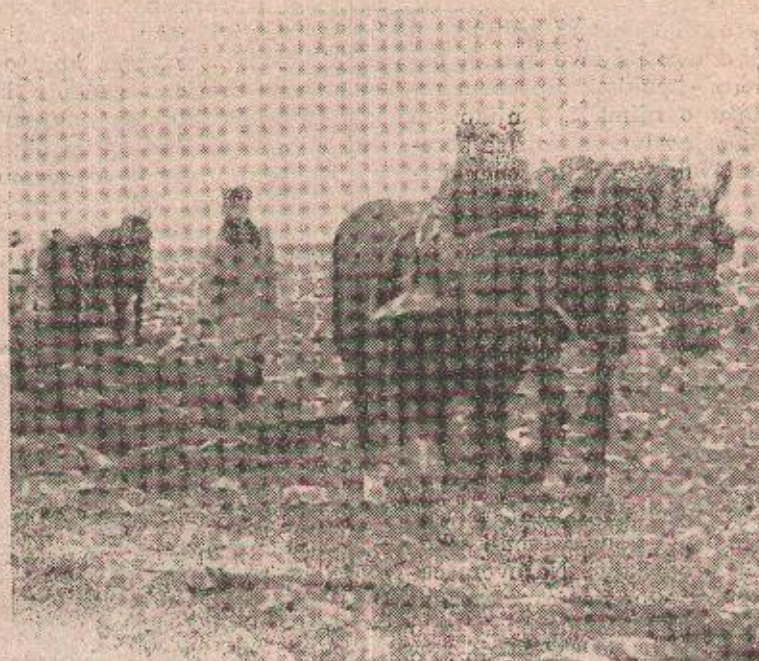
Vrsta stoke	1937 g.	1952 g.	Indeks na bazi 1937 = 100
Konji	6.745	7.559	112%
Goveda	35.931	35.191	98%
Svinje	27.664	11.280	41%
Ovce	90.022	37.231	41%
Živina	140.380	89.896	64%
Košnice	3.800	2.833	73%

Prema sadašnjem brojnom stanju na 100 ha poljoprivrednih površina dolazi samo 8 konja, 38 goveda, 40 ovaca i 11 svinja. To je relativno neznatan broj iako postoje mogućnosti za znatnije povećanje stoke u čemu bi presudnu ulogu trebala odigrati krmna baza koja bi morala počivati na boljoj obradi i već postoje-

ćim livada i pašnjaka, jer dosadašnja površina pod krmnim biljem ne zadovoljava potrebe. Stroge mjere u pogledu pregleda i odabiranja rasplodnjaka, obezbjeđenje stočne hrane za duži zimski period, kao i organiziranje stočarskih izložbi i smotri trebaju da budu jedna od formi rada na unapređenju stočarstva što će u

određenom momentu biti od značaja za razvitak stočarstva.

U ratarstvu je važna preorijentacija na jače i intenzivnije zaslivanje krmnog bilja jer se time podiže mogućnost držanja većeg broja stoke i dobija više stajskog dubriva, te se ujedno omogućava i jače dubrenje oranica. Za ovaj cilj je potrebno osigurati dovoljne količine sjemena krmnog bilja i djeteline koja popravljaju fizičke i hemijske osobine oranica. Za razvitak ratarstva važna mjesta ima i sprovođenje i primjena agrotehničkih mjera, a naročito one agromjere koje su usmjerene u borbi protiv suše kao što je duboko oranje, zaoravanje strništa, produživanje oraničnog sloja itd., jer se na taj način osigurava dovoljno vlage u zemljištu. Jedna od mjera za unapređenje ratarstva

poljoprivrede posvetiće se naročito pažnje voćarstvu i vinogradarstvu i u tom pogledu treba raditi na podizanju voćnjaka i vinograda na ekonomijama zemljoradničkih zadruga, sreskih poljoprivrednih preduzeća i poljoprivrednih preduzeća zemljoradničkih zadruga, orijentisati individualne proizvođače da podižu nove i zamjenjuju stare voćnjake i vinograde putem dugoročnih kredita, zatim na temeljno postavljanje njega i zaštite voćnjaka i vinograda na srezu. U proizvodnji voćnog i loznog sadnog materijala vidnu ulogu bi morao odigrati Sreski rasadnik u Zalužanima.

Uporedo sa unapređenjem voćarstva i vinogradarstva, potrebno je da se zemljoradničke zadruge orijentisu na prihvatanje i otкупljivanje poljoprivrednih proizvoda — direktno ili udruženo — a ujedno one bi i sebe morale osposobljavati za preradu voća putem pulpnih stanica, pecara i krečara, sušnica i podruma, kako bi na taj način obezbijedile plasman proizvoda i uključile se u socijalističke proizvodne odnose.

Po trogodišnjem planu u stočarstvu je potrebno učiniti mnogo toga, a prije svega na povećanju broja stoke koja je u toku rata znatno smanjena. Kod konja i goveda stanje je znatno popravljeno time što je postignut predratni nivo, a negdje i premašen, dok je kod nekih vrsta daleko ispod predratnog stanja, što se najbolje vidi iz ovog pregleda:

je i postepeni rad na rejoniziranju.

Snabdjevanje proizvođača sjemenom boljeg kvaliteta treba takođe da odigra vidnu ulogu u borbi za unapređenje ratarstva. Poljoprivredni zavod u Banjoj Luci bi trebao da izbacihodni materijal, a sjemenska služba koje sada nema i koja se mora organizovati, trebala bi osigurati umnožavanje boljeg sjemena. Isto tako i mehanizacija predstavlja jednu važnu mjeru za unapređenje poljoprivrede jer kod nas još uvijek ima drvenih radica i drugih primitivnog oruđa za obradu.

M.

Prevozna sredstva problem za Gornje Podgradce

Već duže vremena u Gornjim Podgradcima i okolnim selima postavljao se problem prevoza do Bosanske Gradiške i nazad. Do nedavno prevoz je obavljan šumskom željeznicom preduzeća Drvene industrije »Vrbas«, ali je odlukom direktije preduzeća zabranjen prevoz radi dotrajalosti pruge i izbjegavanja eventualnih nesretnih slučajeva. Međutim ovom odlukom nije ništa postignuto jer stanovnici tog kraja moraju odlaziti u Bosansku Gradišku bilo radi traženja ljekarske pomoći, kupovine namirnica ili obavljanja drugih poslova. Zato je uprava pogona ovog preduzeća da bi udovoljila traženju svojih radnika pristupila izdavanju dozvola za prevoz, iako je pruga i dalje ostala nesigurna i nepopravljena.

I Narodni odbor sreza u Bosanskoj Gradišci pretresao je ovo pitanje i donesena je odluka da se na toj relaciji uspostavi autobuski saobraćaj pa je nabavljen i autobus koji već čeka nekoliko mjeseci neopravljen u garaži Sreskog transportnog preduzeća. Izgleda da će prije preduzeće biti likvidirano nego što će autobus biti osposobljen. Ali kada bi se i osposobio ovaj autobus za prevoz putnika ne bi bio rentabilan, ne-

Nesređeni imovinsko-pravni odnosi su veliki problem u radu Narodnog odbora sreza srbačkog

Odluku Saveznog izvršnog vijeća o vanrednim ispravkama u katastru pozdravili su poljoprivredni proizvođači u Srbačkom srezu, jer je došla u pravi čas i omogućila da se za ovu godinu riješi veći broj spornih pitanja u vezi sa pojedinim slučajevima nerealnog oporezivanja. Ova odluka će koristiti naročito onim poljoprivrednim proizvođačima kod kojih će se porez smanjiti zbog toga što dubine nisu provedene u katastru i što se kupoprodajne zemljišta nisu na vrijeme prijavljivali radi ranijih ograničenja u prometu nekretninama. Narodni odbor sreza je preduzeo radi toga mjere kako bi se ova odluka što prije sprovela u život. Katastar je već stavljen na uvid proizvođačima u svim opštinama i oni će u predviđenom roku biti u mogućnosti da podnesu prijave za ispravke. Dosada je podneseno preko 1200 prijava za ispravke u katastru od strane domaćinstava kojima će biti ispravljene nepravilnosti kod oporezivanja, zbog toga što u katastru nisu bile prijavljene i provedene izmjene u veličini njihovih posjeda, kultura i zemljišta. To je samo jedan dio problema zemljišnih odnosa koji zahtjeva mnogo nastojanja da bi se savjerno i sa uspjehom obavio. Međutim, i pored toga iz ove oblasti ostaje i niz drugih pitanja koji traže svoje rješenje.

Srez Srbae formiran je po oslobodenju od dijelova gradškog, panjavorskog i banjalučkog sreza koji su inače bili udaljeni od svojih bivših sreskih mjesta. Upravo ta slaba povezanost ovog područja sa njihovim ranijim centrima uslovljava je potrebu formiranja sreza, ali istovremeno ukazala i na činjenicu da su se organi vlasti bivše Jugoslavije sa-

mo povremeno bavili raščišćavanjem problema zemljišnih odnosa. Promjene u katastru i zemljišnim knjigama, na primjer, nisu evidentirane, a diobe i kupoprodaje uglavljene su putem svoje čoka i ugovora. Pored toga bile su i visoke takse, a način provedenja u katastru i zemljišnim knjigama skopčan sa mnogim formalnostima. Ovo se naravno odrazilo još više poslije oslobođenja kada je trebalo pristupiti sredivanju tih poslova. Sa područja sreza napustilo je svoje posjede 30 porodica Nijemaca, a u toku 1946 godine otselilo je preko 2000 porodica Poljaka čiji su posjedi trebali da uđu u poljoprivredni zemljišni fond. Pored toga veći broj posjednika napuštali su svoje posjede a vršen je i niz raznih eksproprijacija koje nisu s pravne strane riješene. Koliko je ovo još više zamrsilo pitanje sredivanja imovinskih odnosa najbolje ilustruje primjer Poljoprivrednog dobara »Motajica« koje je formirano na 150.000 dumama zemljišta, a još ni do danas, kako u tehničkom tako i u pravnom smislu nije sredilo zemljišne odnose. Obzirom da je Srbački srez izrazito poljoprivredni, zemljišno - posjedni odnosi i njihovo sredivanje predstavlja jedno od vitalnih pitanja, naročito sada kada se oporezivanje vrši prema katastru. Na ovom zadatku je u posljednje dvije godine učinjeno prilično mnogo, a rad bi daleko bolje tekao kada bi se povećao broj geometara, kojih ima samo dva. Nastojanja Narodnog odbora sreza da angažuje još nekoliko geometara, dosada nisu uspjela i to uslovljava da se ovi poslovi svršavaju dosta sporo.

V. Glavaš

IZ OKRUŽNOG SUDA

Za veća štetočinstva osuđen na četiri godine strogog zatvora

Ovih dana odgovarao je pred vijećem ovdašnjeg Okružnog suda Slavko Babić bivši šef mašinskog odjeljenja pilane preduzeća »Vrbas« u Banjoj Luci. On je u 1953 godini izvršio veća štetočinstva na štetu preduzeća koristeći svoj položaj. Obmanuo je odgovorna lica u preduzeću da Sre-

ška uprava za puteve u Banjoj Luci ima namjeru da kupi mašinu od kamiona marke »Lejland« i zatražio je da se komisijski izvrši procjena vrijednosti. Procjena je i obavljena pod njegovim uticajem te je i ustanovljena vrijednost u iznosu od 140.000 dinara iako je stvarna vrijednost mašine iznosila 489.500 dinara. Poslije je ovako izvršene procjene on je ovu mašinu kupio za sebe. Kada je mašinu odvezio iz preduzeća on se nije zadovoljio samo sa zaradom koju je dobio kupovinom na ovaj način. Uzeo je još veći broj dijelova koji nisu bili predmet kupovine. Tako je uzeo između ostalog: i ljevani grijak za sipanje ulja, uljanu pumpu za motor, Elter za ulje, polugu za mijenjanje brzina, jednu komplet garnituru klackalica za jednu glavu, dva komada ležaja od osovine i niz drugih sličnih dijelova.

S. V.

U KRUPI NA VRBASU OTVOREN PROSVJETNO - DOMAŠINSKI TEČAJ

Početkom ovog mjeseca u Krupi na Vrbasu otpočeo je sa radom prosvjetno - domašinski tečaj za koji je prije toga vladao veliko interesovanje ženske omladine. Dosada se na tečaj upisalo i poхађа redovno nastavu blizu 30 polaznica iz Krupе и околних села. Потребна средства за његов рад као и просторије за одржавање наставае обезбјеђена су, а план рада углавном је усмјерен на упознавање полазница са стручним радovima — кројењем, шивањем, плетењем као и са упознавањем основних питања из области здравственог просвјетливања.

Da bi opravdao akontaciju u iznosu od 78.250 dinara koju je uzeo na ime opravka valjka Sreske uprave za puteve u Banjoj Luci on je u 1953 godini pribavio dva lažna računa preko svoga prijatelja Ivana Klarića. Jedan račun glasio je na 42.000 dinara na ime nabavke »maneman« cijevi a ispostavljen je od komisione radnje u Slavonjskoj Požezi, dok je drugi račun ispostavio sam Klarić na 13.355 dinara za prevoz cijevi od Požege do Banje Luke. Međutim ove cijevi uopšte nisu kupljene u Požezi, nego je optužen Babić kupio ih kod preduzeća Ot pad u Banjoj Luci za 12.905 dinara.

Nakon provedenog pretresa sud je optuženog Slavka Babića proglasio krivim za ova krivična djela i osudio ga na kaznu strogog zatvora u trajanju od 4 godine dana.

U POSJETI BUDUĆIM TENKISTIMA

Kratka, vojnički otsječena komanda za pozdrav i odmah zatim gromoglasno »zdravo« presjeklo je odjednom tišinu prostorije, kada je nastavnik ušao u učionicu vojnog učilišta za podoficire - tenkiste. Slijedio je kratak raport, a onda su redovi mladića u sivim vojničkim uniformama na slijedeću komandu kao jedan sjeli za svoje klupe. Novi školski dan započinjao je časom iz predmeta opštepolitičke nastave: dnevnim političkim informacijama. Trebalo je osvježiti najvažnije dnevne političke događaje o kojima se sada najviše raspravlja i govori kod nas i u svijetu, odnosno koji su u centru pažnje svjetske javnosti.

— Dakle, drugovi vojnici — otpočeo je mirnim i prijatnim glasom nastavnik kapetan — danas ćemo ukratko obnoviti najvažnije posljednje događaje na koje smo naišli, prateći našu dnevnu štampu. Evo, sada na primjer čitava naša zemlja sa velikom pažnjom i interesom

Na času tehnike

vanjem prati odlazak druga Tita u Indiju i Burmu. Da li bi mi neko od vas mogao objasniti značaj te posjete našeg druga Tita ovim dvjema prijateljskim zemljama Azije?

Negdje iz sredine učionice javio se pitomac Nikolić. Stao je mirno i poput đaka koji je siguran u svoje znanje i koji je uspješno savladao lekcije, počeo je da savršeno koncizno izlaže svoje misli:

— Druže kapetane, na poziv indiske i burmanske vlade Pretsjednik Republike drug Tito otišao je u prijateljsku posjetu

Čas političke nastave u Tenkovskoj školi

Indiji i Burmi. Ova posjeta je od velikog značaja...

Onda se dalje poveo razgovor o Atlantskom paktu, o normalizovanju odnosa sa Sovjetskim Savezom, o radu odbora Narodne skupštine kao i uzrocima nestabilnosti tržišta — iz klupa ustajali su mladići, do juče skoro mirni dječaci iz raznih krajeva zemlje koje je ljubav prema Armiji dovela ovdje da postanu njeni kadrovi, da se uče na iskustvima svojih starijih drugova starješina i da kroz ovladavanje najmodernijim oklopnim mašinama postanu budni čuvari naše nezavisnosti. I baš upravo to što je služba u Armiji, kao što je naša, velik i častan poziv, bilo je odlučno kada su ostavljali svoj rodni kraj u kome su učili nižu srednju školu i na sunčanim poljanama proveli svoje nemirno dječastvo, puno maštanja i snova. Možda je za to da se odlučuje za vojnički poziv bilo dovoljno da se radoznale i nemirne oči mnogih od ovih dojučerašnjih dječaka samo jednom susretu na onim imponantnim poslijeratnim paradama

naše Armije i njenog oružja, da ih oduševi dostojanstveni hod teških oklopnih mašina koje u očima naših radnih ljudi izazivaju radost, što u toj istinski narodnoj Armiji vide garanciju svoje nezavisnosti i mirnog, stvaralačkog života.

I ne znam, odakle da, ponešen pljuskom utisaka što ih za nekoliko sati ovog decembar-

skog prijepodneva pobraha u sredini u kojoj žive budući podoficiri - tenkisti, otpočetom reportažu o njima i o njihovom velikom pozivu za koji se spremaju. Nalazeći se u krugu karsarne očekivao sam početak narednog časa. Četrdesetpet minuta školskog časa brzo je prošlo i upravo je novi čas bio već uveliko podmakao kada smo ušli u svijetlu prostoriju učionice u kojoj je jedna nastavna grupa imala čas iz teorijske obuke. Visoko gore na zidu iznad karti, koje objašnjavaju različite funkcije oklopnih mašina, reportersko oko susrelo se sa natpisom »Čuvaj tehniku koju ti narod daje«. Na ovom času se uz korištenje pomoćnih nastavnih sredstava obavljalo već ranije predeno gradivo o načinu funkcionisanja motora i njegovih dijelova, o neispravnostima kod njihovog paljenja, principima na kojima se zasniva dejstvo motora sa unutrašnjim i spoljnim sagorijevanjem. Jer tenk, odnosno mehanizam na kome se zasniva njegovo dejstvo je vrlo složen i sasvim je drukčiji nego što je to slu-

čaj sa ostalim motornim vozilima. A da bi se potpuno ovladalo znanjem iz tako složenog procesa na kome počiva njegovo dejstvo, obavezno je poznavati i ostala vozila. Na času nastavnik je na modelu jednog motora pažljivo pratio izlaganje pitomca Marinkovića, koji je odgovarao na pitanje o smještaju i opisu pumpe velikog pritiska. Drugi su opet poslije njega govorili o cirkulaciji goriva — po šemi, o mogućim neispravnostima u radu pumpe, a onda da bi se sve to dobro utvrdilo na signalnoj ploči je demonstriran ogled sa podmazivanjem pojedinih dijelova motora. Ipak ovo je samo jedan dio onoga što svaki pitomac treba da savlada za dvije godine ovdje u školi. Tamo, vani kroz praktičnu obuku koliko se toga još tek mora izučiti. U okviru teoretske i praktične obuke treba savladati i način rukovanja sa nišanskim spravama koje omogućuju precizno gađanje iz bojnih oruđa koji su sastavni dio oklopne mašine, zatim obuku iz radio veze — o svemu što se zahtijeva od spremnog i odvažnog tenkiste. Možda će ime nekog od njih, ovih mladića koji su se opredjelili za vojnički poziv, kada završe školovanje sa najboljim ocjenama biti na listi »Titovih pitomaca«

— a to je ono čemu podjednako streme svi pitomci ove škole.

Uporedo sa izučavanjem predmeta iz različitih oblasti vojne nauke i predmeta opšteg obrazovanja, u školi se odvija bogat i raznovrstan kulturni život. A za to pitomcima stoje na raspoloženju biblioteka, radio i gotovo sve novine i časopisi. Srijedom po podne oni posjećuju bioskop i o svakom filmu koji gledaju, kasnije se prođiskutuje. Kulturni život odvija se kroz rad nekoliko sekcija, šahovsku, diletantsku, fclklornu, likovnu i pjevačku i pitomci se prema ličnim sklonostima i interesovanju opredjeljuju za aktivno dječovanje u jednoj od njih. Oni, pak iz druge godine, pored ostalog uče i moderne igre za što ih prema poseban nastavnik, a u okviru nastavnog programa uče i predmet: vladanje i ponašanje. Ne nastoji se da pitomac bude samo dobar i spreman starješina, već i svestrano obrazovan pripadnik Armije koji će sutra bit vaspitač i drugih koji u nju dolaze. A sutra, kada po završenom školovanju budu raspoređeni u jedinice, na njihovom znanju i iskustvima počivaće ogroman dio odgovornosti koja se očekuje od njih kao budnih čuvara naše nezavisnosti i mirnog, stvaralačkog života. D. Č.

U kabinetu za održavanje vozila

Bila je to posljednja noć 1943 godine, noć duga i hladna kao i ostale decembarske noći. VI Krajiška, u zajednici sa nekoliko ostalih brigada, krenula je u napad na Banju Luku. Na čelu brigade kretala se udarna grupa. Imala je zadatak da se bez borbe provuče kroz neprijateljska uporišta u Petrićevac i dalje ka Banjalučkom polju.

Uz tihi bat koraka razvio se još tiši razgovor. — »Voliš li me kao druga Zobonjicu?« — upita mali Kukolj svoga druga, takođe dječaka od petnaest godina i bombaša iz VI Krajiške. — »Ako noćas poginem, nemoj me ostaviti da oni psi tamo iskaljuju svoj bijes na meni. Znaš, mitraljez sam zarobio na Demišovcima baš prvog januara ove godine. Nikada ga iz ruku nisam ispuštao. Uzmi ga, molim te, i čuvaj ako se ja ne vratim.«

Dječak koga je Kukolj nazvao Zobonjicom, a to mu je ime dato vjerovatno zbog toga što je bio iz kraja u kome samo zob i krompir dobro uspijevaju, upitno i pomalo prijekorno pogledao je u druga kao da mu veli: »Otkuda to da ti na pamet padne.«

Nisu više ni riječi progovorili. Išli smo kroz tamnu noć, gazili blato pomiješano sa snijegom i tiho prelazili sumorni Petrićevac. Samo bi nas neka raketa iz grada i okolnih utvrđenja natjerala da zastanemo i

IZ NARODNOOSLOBODILAČKOG RATA

JURIŠ ZA MRTVOG DRUGA

prilegnemo za trenutak. Koracali smo jedan za drugim; Zobonjica, Kukolj, Jela, ja, Crnomarković i drugi iz jurišne grupe. Zadatak je bio: na čelu prvog bataljona probiti se preko Petrićevca i izbiti na Banjalučko polje na kome su se nalazile motorizovane snage neprijatelja. Za nama su išle ostale jedinice.

Kada smo prešli prugu i stigli do prvih kuća, iz žute trospratnice izvi se bijela, a zatim crvena raketa. Rasparaše tišinu i dva rafala. Zastali smo malo zbunjeni, jer je kuća ostala pedesetak metara iza naših leđa.

— Naprijed samo, ne beri brigu. Kuća je u torbi i začelje će s njom obračunati — dobaci mali Kukolj.

Zobonjica poluglasno promrmlja: »Ako iz te kuće rane i jednoga druga, do godine ćemo je zapaliti.«

— Kako do godine? — upita iznenađena Jela.

— Kroz jedan sat sve će biti lani, jer je ovo posljednja noć 1943 godine — »filozofski« joj objasnii Zobonjica.

Svi se prigrušno nasmijasmu. To je bio i posljednji smijeh za nekoliko dana. Jer, odjednom,

kao po nekoj komandi sve počeo da se lomiti, bacači tuku, mitraljeski rafali paraju noć, a bombe trešte desno i pozadi željezničke stanice na prilazu grada. Naša grupa sa Kukoljem na čelu požurila je ka cilju. Čim smo stigli do fabrike duvana, zametnuli smo borbu sa ustašama. Pred fabrikom, prosto milina ga slušati, štektao je Kukoljev mi-

Pise Kapetan Duga Bosara

traljez kao nikada do tada, i štitio drugove bombaše koji su puzali preko druma i razarali zgradu.

Pucnji su odjekivali sa svih strana. Bombe su obasipale fabriku i otpor ustaša kao da je počeo malo da slabi. Svi smo bili spremni za odlučujući juriš. Nismo ni slutili da se sa druge strane fabrike podmuklo prikrada neprijateljski tenk.

U tom kritičnom trenutku, kada su nam se grudi već odlijepile od zemlje, a čitavo biće obuzeto samo mišlju o jurišu, Kukolj je prvi opazio tenk. Ako grdosija izbije na našu stranu, bilo je očigledno da ni jedan bombaš neće izvući glavu.

— Dugačak mi ređenik daj i te bombe — viknu Kukolj dru-

garici Jeli, koja mu je nešto ranije zamijenila ranjenog pomoćnika.

Neprekidnim rafalom osuo je po tenku. Bombaši su zastali iznenađeni. Bombi više nisu imali i bili su gotovo bespomoćni. Začutaše za trenutak i naši i ustaški automati. Kao da je sve očekivalo ishodu ove nejednake bitke između čovjeka i tenka.

Sekunde su odučile. Kukolj otšraki svežanj bombi, koje mu je Jela dodala i spretno iskoči na drum. Zamah — i čitav svežanj pada pod gusjenice oklopljenog gmizavca.

Kukolj poslije toga ništa više nije vidio. Nije vidio kako su Zobonjica i još dva druga skočili na tenk i likvidirali posadu. Nije vidio kako su se jedva povukli ispred uraganske vatre ustaša, koja je propratila taj njegov i njihov podvig. Ležao je mrtav na sredini druma, široko raširenih ruku, sa stisnutim pešnicama i kao da je zvao »drugovi, ne ostavljajte me«.

Dan je već zabjelio. Nova, 1944 godina trajala je već šest sedam sati, a Nijemci i ustaše, uz pomoć tenkova, tri puta su nasrtali na drum kod fabrike

duvana. Kukolj je ležao sam na drumu. U neposrednoj blizini od njega, grupa od petnaestak ustaša, kao gladne zvijeri, nastojala je da ga odvuče sa njegovim mitraljezom.

— Da vas divizija pode, njega odvući nećete — uzviknuo je snažno Zobonjica.

I nismo ga ostavljali. Svi smo vatrom branili mrtvog druga. Bili smo spremni svi da izgihnemo, ali njega da ne ostavimo neprijatelju. Pet - šest ustaša platilo je glavom pokušaj da dopru do njega. Zobonjica se sjećao Kukoljevih riječi i sav se grčio u bolu. Zato je i najbolje nišano.

Ali onda naiđe strašna vijest: Njemačka motorizovana divizija probila se od Bosanske Gradiške prema gradu. Uskoro dođe komanda za povlačenje. A drug što leži tamo, zar on neće sa nama, zar njega ostaviti?!

Ko zna po čijoj komandi grupa od trideset do četrdeset bombaša posla je na juriš. Na juriš za druga. On je dao život za drugove i oni ga nisu mogli ostaviti.

Kada se bataljon povukao, svi su bili u stroju. Samo, jedan iz jurišne grupe nije maršovao. Njega, Kukolja, drugovi su mrtvog nosili.

Ni on, ni njegov mitraljez nisu pali u ruke neprijatelju.

BERNARD ŠO

ĐAVOLOV UČENIK

Pred premijeru u Narodnom pozorištu

Šo je učio od dvojice velikih majstora tragedije: Šekspira i Ibsena. Treći njegov učitelj bila je racionalistička komedija XVIII vijeka. Za nas je Šo značajan i zato što je u komediju svjesno unio socijalni element.

Svoju dramsku karijeru počeo je s komadima koji imaju jaku, izrazitu socijalnu tendenciju po uzoru klasične komedije koja oštro siba zloupotrebu ljudi i pojmovna. Te je drame pisao između 1890 i 1900; to jest u vrijeme kad je u Rusiji Lenjin najaktivnije organizovao politički život. Dobro su poznate njegove drame u zbirci »Za puritance«, koje je štampao 1900 god. U toj zbirci štampan je i »Đavolov učenik«.

Šo je vrlo dobro poznavao snagu ideje i bio je svjestan, da nove ideje same stvaraju tehniku, kao što i voda sama dubi svoje

Bernard Šo

korito. Diveći se danas Šoovoj tehnici, ne smijemo zaboraviti da mu je jedna od glavnih odlika jasnoća, kojom je te nove ideje oblikovao. Njegovo duboko razumijevanje istorije i klasne borbe pomoglo mu je da stvori najveće svoje djelo »Sveta Ivana«.

Prvi je i glavni zahtjev njegova stvaralaštva da istoriju treba postaviti na realno i istinito odraziti život zbivanja. Gadi mu se patetično i herojsko izvrtnje činjenica, njegovi junaci nisu polubogovi, ni apstraktni likovi zanešenjaka koji se tope u svom poslanstvu, nego ljudi od mesa i krvi, koji žive normalnim ljudskim životom. Kad govori o ulozi Engleske i njezine armade u američkom ratu, Šo je podrugljiv i zlobno ironičan. Zato je u svoju komediju unio generala Bergonja. Taj džentlmen, dođuše, nastupa u kostimu svoga vremena, ali govori ono što sam Šo želi da kaže o tom engleskom ratu. Tu je duhoviti komediograf u svom elementu. Najjetkije mjesto u tom nizu nadasve smišljenog ironiziranja jest istoriska opaska o jednoj presudnoj naredbi koju je neki kavaljer u Londonu zaboravio poslati, a — da taj gospodin ne bi sebi pokvario nedjeljni odmor — Engleska je izgubila svoje američke kolonije. Ili »Britanski vojnik podnosi sve, osim britanskog ministarstva rata«. Na toj je bazi nastalo djelo koje Šo naziva melodramom i koje nije samo stvarna slika neke istorijske epizode nego i duboka psihološka drama.

Šo javno ističe da piše karakterne komedije. I »Đavolov učenik« bazira na karakterima, koji su zahvaćeni šekspirovski široko, pa zato vjerno predstavljaju svoju klasu.

Šo je mnogo koristila napredna, materijalistička filozofija, koja je pokazivala nove puteve naprednim dramatičarima kasnog baroka.

To možemo dobro uočiti i u »Đavolovom učeniku«. Glavni junak Dik, odrastao je u strahovito strogom redu puritanizma. Majka mu je bila izraziti pretstavnik religiozno - tiranskog malogradanstva, a on se tome odupro i otišao od kuće. Sada važi kao propalica, a, uistinu, pravi je puritanac, u Šoovu smislu »religiozan« čovjek, strasno predan časti i poštenju. Kako ga je »bog« malogradanskog puritanizma temeljito razočarao, izmislio je sebi drugo božanstvo, a to je davo, zaštitnik svih slabih i nepravedno proganjenih.

Pastor Enderson je realista koji oprašta ljudima one njihove »slabosti« koje se, uistinu, mogu oprostiti, naime želju za običnim, zdravim ljudskim životom.

U »Novu Englesku« tj. u pobunjeničku Pensilvaniju nadiru Englezi. Bore se bezobzirno i proračunato strahuju ljude vješalima. U gradu Springfieldu objesili su Dikov strica. Po baroknom običaju Dikov otac želi svome bratu iskazati posljednju bratsku »pažnju« i zato putuje u Springfield da prisustvuje njegovu vješanju. Na putu oboli i umre. Na sceni braće uopšte ne vidimo. Tako drama počinje.

Englezi ulaze u Uesterbridž i postavljaju vješala. Za vješanje žele izabrati uglednog građanina. U trenutku kad engleski vojnici dolaze po pastora, Dik je bio slučajno gost u njegovoj kući. Slučajno je u prsluku, jer je na putu pastoru pokušao, pa mu je pastor objesio kaput kraj vatre da se osuši. Dik se izdaje za pastora i Englezi ga uhapse. Centar komedije »Đavolov učenik« je u tome što se Dik Englezima izdaje za pastora i tako odigra junačku komediju, dok je pastor, saznajući da su vojnici zapravo njega tražili, pobjegao američkim republikancima te se u posljednji čas vraća s propusnicom parlamentarca da spase Dika s vješala. Vanredna je komedija koja se odigrava pred engleskim sudom. Tu se Dik duhovito i oštro uhvatio u koštac s Englezima, konkretno s generalom Bergonjem, plemićem i cinikom, koji je bio toliko razborit da je mogao shvatiti snagu američkih narodnih masa i dubinu nepravde starog svijeta. Ta je scena oštra satira na sav imperijalistički sistem koji zastupa ograničeni, ali skrupulozno savjesni major Svin-ton, čovjek paragrafa i vješala. Odlična je scena kad Džudit iznenada zavoli Dika, koji joj je spasio muža, odnosno kad sebi uobražava da ga voli zato što se pokazao plemenit. Ona misli da je Dik spasio pastora, zato što je zaljubljen u nju, pa ju je ta misao raznježila. Ali Dik dobro zna da nije zaljubljen u lijepu pastorovu ženu, a ni ona u njega, pa joj to i kaže »s pravim puritanskim prezirom« na račun takvih osjećanja i takve romantike.

Komedija završava zapravo bez nekog jasnog odgovora. Ali Šo nam sugerira da Amerikanci imaju neku zajedničku »vjeru« — koja nije vjera, neku svijest jedinstva u otporu protiv tlačitelja, u borbi za novu slobodu i novog čovjeka.

Karakteristični su realistički. Junaci ovog komada su istiniti ljudi. Njihovo junaštvo je ljudsko, a sav komad duboko čovječanski. U njemu je vanredno pogodan ambijent kasnog osamnaestog stoljeća.

Premijera »Đavolova učenika« će se održati u nedjelju 19-XII-54 u 9 sati.

Ferdo DELAK

Jedno veče u „Pelagiću“

Prvi sumrak hvata se nad gradom. Fluorescentne svjetiljke blješte na kišom i šmrkovima ispranom asfaltu. Smjenjuju se kontrasti i grad poprima svoju fizionomiju. Ona se u mnogome razlikuje od one svakodnevnosti i užurbanosti koja vlada na ulicama. Veće svojim plaštom pokriva prve etaže na banjalučkom korzou i usamljene parove na klupama u gradskom parku. Istina, sada već rjeđe. Pred bioskopima redovi. U Domu kulture se već pale svjetla. Prvo jedno, zatim bezbroj sjajlica živnu i stopi se u jednu cjelinu. Na lijepom položaju odakle dominira okolnim terenom oslanjajući se na odlična arhitektonska riješenja Narodne banke i zgrade Narodnog odbora grada — Dom kulture je idealno mjesto za ustanove kakve su danas smještene u njemu. Dva kulturno-umjetnička društva, radio stanica i ostali društveni faktori našli su odličan teren za svoj rad. Ali, čemu sve to? Danas je riječ o radničkom kulturno-umjetničkom društvu »Pelagić« koje takođe zauzima jedan kutak u ovoj imponantnoj građevini.

Mnogo ranije, još u prvim poslijepodnevima časovima u prostorijama »Pelagića« možete naći dežurnog. Na ulazu je i raspored rada. Tu možete vidjeti u svako doba kada radite i u koje vrijeme pojedine sekcije. I prije nekoliko dana kad sam navratio u društvene prostorije da posjedim, da porazgovaram sa ljudima, doznao sam da je baš prije nekoliko trenutaka u društvenu knjigu upisan 1334 član kolektiva. To je drug Muriz Zometica, inženjer žumarski. Prelistavam kontrolnik i pogled mi se zaustavlja na imenima pored kojih primjećujem bezbroj

plusova. Čitam: Mujo Karabegović, Ratko Kragulj, Mustafa Hrustić, Ivan Rolić, Vesid Husedžinović, Me-lja Jugat, Tatjana Trklja, Ferida Hrustić, Zlata Dujlić i Gospava Orebović nemaju ni jednog neopravdanog izostanka. Oni nisu jedini. I o ostalima bi se moglo mnogo pisati. U horu aktivno radi osamdeset članova, i eto, baš ta masovnost je ponekad kočnica ozbiljnijem i temeljitijem radu. Jedan dio ljudi ne shvata svoje obaveze prema kolektivu ozbiljno. Ponekad ima i zakašnjavaanja. Ipak, sva je sreća da se radi o jedinkama koje nemaju mnogo uticaja na homogenost kolektiva. Sada se marljivo spremaju za smotru koja će se održati u idućoj godini na kojoj će biti pripremljena djela naših bosansko-hercegovačkih kompozitora a između ostalih i od Jarka Plečevića »Iz stare Bosne«. Inače, i muški i ženski hor ima svoj repertoar koji je prilično bogat i raznovrstan. Pored toga, stalno se radi, uvježbava i priprema niz kompozicija da bi se u datom momentu, ili u prigodnim slučajevima na tapet mogli staviti odgovarajući kvaliteti.

Iz razgovora sa drugovima iz Uprave saznajemo da je sad u društvu najbolja folklorna sekcija. Sa dvije grupe u kojima radi preko pedeset mladića i djevojaka rukovodi Odbor koji potpuno samostalno raspolaže imovinom i sredstvima ovog kolektiva. Uz zalaganje drugarice Ljerke Jugat, te članova, među kojima se ističu Mira Balaban, Seka Marković, Bojana i drugi, ove grupe su dosada uspjele da uvježbaju splet Makedonskih i Vranjskih igara. Sa Vranjskim igrama grupa će nastupiti kod dočeka Nove godine. Za smotru koja predstoji grupa uvježbava narodna kola iz Bosanske Krajine i neposredne blizine Banje Luke. I baš tom pitanju, njegovanju folkloru iz naše neposredne blizine ovdje se posvećuje puna i dužna pažnja. I ovdje dolazi do izražaja originalnost tako svojstvena našim ljudima. Svaki pokret, gest i način ponašanja za vrijeme redovnih proba kontrolise se od stručnog rukovodioca. Greške se otklanjaju odmah i na licu mjesta. Tako dva puta nedjeljno. Ljudi dolaze i odlaze. Ali, svejedno, oni ovamo navraćaju i onda kada su slobodni i kada prema kolektivu nemaju nekakvih obaveza. Takav je ovdje red i običaj, već godinama ustaljen u ovom vrijednom kolektivu.

Još do prije dvije godine pri »Pelagiću« upošte nije ni postojao tamburaški i narodni orkestar. Odmah poslije osnutka prvog tamburaškog orkestra i pri drugim društvima u gradu osnovane su slične sekcije. Danas se za rad ovih sekcija obezbjeđuju potrebna i novčana i materijalna sredstva. Sa grupama koje su pri ovom društvu veoma aktivne, sada radi kao stručni rukovodilac drug Dušan Umičević, čija je i zasluga što je kolektiv uspio da savlada mnogobrojne kompozicije i da se pripremi za samostalan koncert koji će uskoro prirediti i tako se predstaviti široj gledačkoj publici. Pedesetak mladića u dobi između 12 i 15 godina marljivo uvježbava nove stvari. Njihovi stariji drugovi otišli su daleko. Još davno oni su savladali tehniku sviranja i sada sviraju notalno. Svaki od njih mogao bi da bude rukovodilac jedne ovakve sekcije. I da radi s uspjehom. U to budite uvjereni.

Sa drugovima Čamilom Bučom i Milanom Tarbukom mogli bi mnogo razgovarati o radu Kluba esperantista. Još prije rata pri društvu je postojala sekcija esperanta. Danas Klub esperantista okuplja u svojim redovima 130 članova. Dvije grupe radi svakodneвно, a jednom rukovodi profesor koji na Učiteljskoj školi predaje esperanto kao predmet. Nastavnik je zadovoljan, i ističe, da njegovi učenici sa rijetkim elanom nastoje savladati gradivo u čemu su dosada postigli zavidan uspjeh.

Koliko ste puta otvorili radio i na talasnoj dužini 202 metra čuli glas spikera: ovdje radio stanica Banja Luka. Na programu su narodne pjesme i igre. Nastupa ansambl gitara pri KUD Pelagić. I ne samo na radio stanici. Oni su svagdje. Na političkim manifestacijama i izbornim sastancima, na prigodnim svečanostima i partizanskim večerima. Samo u predizbornoj agitaciji za izbore u SSRN oni su imali 21 nastup. Bez njih se ne može zamisliti ni jedan nastup kolektiva van društvenih prostorija. Mnogo bi mogli pisati o radu dramske sekcije koja uvježbava »Djevojačku kletvu« i »Čvor«, ili o šahovskoj sekciji koja je takođe aktivna. Ona u svojim redovima okuplja priličan broj ljubitelja šaha. Ipak, jedan od najvećih uspjeha je što u sekciji radi nekoliko žena. Dana Stakić i Hasmija Smajlagić naučile su igrati šah nedavno. Sada se već dobro snalaze na šahovskom polju. Tko zna možda će vremenom od njih postati dobre šahistkinje. Nažalost, prostor nam ne dozvoljava da duljimo. Možda, drugi put.

D. MOMČILOVIĆ

U društvenim prostorijama

Na probi tamburaške sekcije

Ansambl gitara na Radio stanici

Esperantisti na času

IZ BORBI U KANJONU NERETVE

Februara mjeseca 1943 godine, kanjon Neretve izgledao je neobično. Iako zimsko doba, u njemu nije bilo snijega. Neretva, valovita, brza, nabujala i mutna, tekla je na jug skoro nečujno. Samo se čuo potmul odjek topovske i mitraljeske vatre. Fašistička avijacija je od jutra do mraka nadletala kanjon i bombardovala pojedina mjesta u okolini Neretve, kao i položaj naših jedinica sjeverno od Prozora i prema Mostaru. Na sve strane vodila se teška bitka — bitka za ranjenike. Bjesnila je četvrta neprijateljska ofanziva.

Željeznička pruga Sarajevo — Mostar razrušena na bezbroj mjesta. Veliki most kod Jablanice srušen i bačen u Neretvu. Dugi drumovi, koji se provlače pored korita Neretve i Rame, razrušeni bunkerima i ostacima ratne opreme potučene italijanske divizije »Murda«. Na pojedinim mjestima nabujale Rame, ispod drumskih krivina, vide se kako iz vode strše točkovi izvrnutih italijanskih kamiona. Ispod njih, iza rječnih nasosa, u otiscima rijeke i neposredno uz obalu, plivaju lješevi fašističkih vojnika.

Neprijatelj je računao da je u tom kanjonu, odakle se lijevo i desno vide strme strane i iznad nebo i niski oblaci, siguran da može nesmetano da pljačka i odvlači bogatstva naše zemlje u cilju održanja svoje ratne mašine. Međutim, naše hrabre divizije prekinule su taj mir. One su se sa snježnih vrhova, niz strme strane kanjona srušile svom snagom na njega i natjerale ga da traži spasa u valovima ovih planinskih rijeka. Tako su srednjim tokom Neretve zagospodarile naše jedinice.

Krajem februara vodile su se najžešće borbe sjeverno od Prozora, prema Gornjem Vakufu, a na jugu prema Mostaru. Oko četrdeset hiljada naših ranjenika nalazilo se tada u Šćitu i prozorskoj kotlini. Neprijatelj je htio da po svaku cijenu uništi ranjenike i naše snage u kanjonu Neretve.

Tih dana, u malom selu Gračac, u dolini Rame, nalazio se Vrhovni štab NOV i POJ. U jednoj kućici, nedaleko od seoske crkve, radio je drug Tito. Odatle su davane direktive, naređenja ne samo jedinicama koje su se borile u dolini Neretve već i ostalim našim snagama širom Jugoslavije.

U istom selu, u blizini Vrhovnog štaba, nalazila se i Prva tenkovska četa formirana pri Vrhovnom štabu od zaplijenjenih italijanskih tenkova razbijene i uništene divizije »Murda«.

Ljudstvo te čete bilo je sastavljeno od prekaljenih boraca iz proleterskih i udarnih divizija. Većina njih nisu bili ranije tenkisti. Međutim, svakodnevno sticano iskustvo u surovnoj školi Narodno-oslobodilačkog rata naučilo ih je da rukuju tenkovima. Oni su ubrzo ovladali i osnovnim značajnim potrebama za pravilno korišćenje i tih ratnih sredstava. U borbama za Konjice tenkisti su pokazali svoju sposobnost i postigli značajne uspjehe. To je bilo i pr-

vo borbeno krštenje tenkovske čete. Ali to nije sve.

Jednog februaruskog popodneva, pozvao je drug Tito komandira čete. Komandir je, odlazeći iz čete bio uzbuđen. Nije znao što ga drug Tito poziva. U pratnji jednog oficira ušao je u kuću u kojoj se nalazio Vrhovni štab. Počeo se uz drvene stepenice i u malom uskom i mračnom hodniku, ispred jedne sobe sačekao dok su druga Tito obavijestili da je komandir tenkovske čete došao. Drug Tito je naredio da komandir uđe. Vrata su se otvorila. Na sredini sobice, u vojničkoj uniformi, opasan oficirskim opasa-

čem, stajao je drug Tito. Komandir je oštro pozdravio i pretstavio se. Drug Tito se rukovao i odmah prišao radnom stolu na kome se nalazila karta 1:100.000. Bez dužeg zadržavanja drug Tito je u najpotrebnijim crtama upoznao komandira sa situacijom u dolini Neretve. Na karti je pokazao gdje su položaji četničkih snaga, na lijevoj obali Neretve, podvukao je da se jedan dio četnika prebacio preko porušenog mosta u Jablanicu koju su držale naše jedinice. Komandir ten-

kovske čete dobio je zadatak da sa četom razbije četničke bande koje su se prebacile preko Neretve, da uđe u Jablanicu i da mitraljira četničke položaje na lijevoj obali, kako bi na taj način omogućio našim jedinicama ponovo zauzimanje Jablanice i evakuaciju ratnog materijala koji se još tamo nalazio.

Zadatak je bio jasan. Komandir čete je oštro pozdravio, raportirao je da je zadatak razumio i brzo izišao iz sobe. Za nekoliko trenutaka već je bio u svojoj četi. Vojnici su za to vrijeme, sa nestrpljenjem očekivali komandira. Svi su znali da je komandira pozvao drug Tito. Kao da su slutili o ovom zadatku, oni su se već nalazili uz svoje tenkove, spremni svakog časa za pokret.

Komandir čete ih je brzo prikupio, a zatim saopštio zadatak. Za par minuta posade su bile u tenkovima spremne za pokret. Vojnici su među sobom razgovarali o zadatku. Oni su u duši osjećali kolika je to čast poći na izvršenje zadatka koga im je lično postavio drug Tito. Njihove oči su sijale prepune radošću, svježine i odlučnosti. Obuzimao ih je čudan elan i želja da se što prije — tako reći odmah sruče na neprijatelja.

Dolinom Rame, a zatim Neretve uputila se kolona tenkova prema Jablanici. Prolazeći neposredno pored Vrhovnog štaba vojnici su očima prepunim radošću gledali u niske prozore malene kuće u kojoj je radio drug Tito. Izgledalo je kao da svako hoće da prolazeći kaže — druže Tito, vaše naređenje ćemo izvršiti.

Za nepunih pola časa, tenkovska četa je bila pred samom Jablanicom. Na 1 km od Jablanice, sreća se sa četničkim patrolama. Četnici su pozdravljali naše tenkove fašističkim pozdravom, ne sluteći da su u njima Titovi borci. Oni su se sklanjali s puta, pravili prolaz tenkovima, misleći da su se Njemci probili od Prozora i da su to njihovi tenkovi. Naši nisu otvarali vatru. Propustili su patrolu i ušli u Jablanicu. U Jablanici četničkom vesolju nije bilo kraja, kada su ugledali tenkove. Tu se nalazio jedan njihov bataljon. Oni su se prethodnog dana, s teškom mukom, prebacili preko porušenog mosta na desnu obalu Neretve, potisnuli naše dijelove i zaposjeli Jablanicu. Bataljon se bio i suviše raskomotio. Na sve strane su gorjele vatre, a oko njih grupe četnika. Svaki je za sebe, u porcijama kuhao večeru ili podgrijavao konzervu dobije-

nu kao redovno sjedovanje od njihovih fašističkih gospodara za naplatu prolivene bratske krvi i popaljenih domova širom naše zemlje.

Kolona tenkova prošla je među četnike, ne otvarajući vatre. Prošla je Jablanicu, a zatim se povratila i ponovo ušla u nju, stala i okrenula se prema četnicima. Četnici još nisu slutili šta ih očekuje. Vjerovali su da će sada iz tenkova izaći njihovi saveznici. Nad kanjonom Neretve već se počeo postepeno da spu-

planine. Par dana ranije tenkisti su sa zadovoljstvom čitali pohvale Vrhovnog komandanta Četvrtom crnogorskom brigadi, za njene herojske podvige u borbi na Vilića Guvnu. Njemačka 717 divizija nastojala je da se po svaku cijenu probije prema Prozoru i Šćitu u namjeri da uništi naše ranjenike i dovede u težak položaj naše jedinice, koje su se borile protiv četnika i Italijana u kanjonu Neretve.

Tenkovska četa je usred noći, velikih nagiba i snijega, uspjela da izađe na Makljen i Gredu iznad Prozora tek sljedećeg dana ujutro. Na Makljenu su se nalazili vatrene položaji naše haubičke artiljerije. Danonoćno je ta artiljerija djelovala svojom vatom prema G. Vakufu i selu Pidrišu, pomažući naše jedinice u odbijanju krvavih juriša pobjesnelih njemačkih i ustaških horde. Topovska i druga municija je neprekidno prebacivana kamionima iz doline Neretve i Prozora na položaj naših jedinica. Čitave gomile topovskih čaura nalazile su se na vaterenim položajima artiljerije. U krugu prečnika nekoliko desetina metara od oružja površina snijega bila je prekrivena crnim slojem ostataka sagorjelog baruta i barutnih gasova. Sve je to govorilo o žestini borbe koja se vodila i odlučnosti i upornosti naših boraca da se bore do posljednje kapi krvi. I artiljerici su kao i ostali naši borci bili svjesni toga šta znači odbraniti prozorsku kotlinu i dolinu Neretve i odbiti Njemce prema G. Vakufu. I njima je drug Tito postavio zadatak. Zato su svi oni bili gotovi da se bore do posljednjeg čovjeka i da izgine pored svoga oružja, samo da ne propuste neprijatelja prema Prozoru. Premoreni, neispavani i promrzli, provodeći čitave noći na položajima na snijegu, bez ogrtača i to-

ple hrane, artiljerici su se obrađovali našim tenkovima i pokušali ih njima kao djeca prema svojim roditeljima. Oni su odmah odredili svoje ljude koji će pokazati tenkistima put do položaja naše pješadije.

Tenkovska četa je zorom produžila marš od Makljena, drumom zavijanim snijegom, u pravcu sela Pidriša. Usput je morala da na više mjesta savladuje visoke snježne namete i da sa puta uklanja zapreke koje su postavljale naše jedinice radi sprečavanja eventualnog prolaska njemačkih tenkova. U tome su joj pomagali i borci drugih jedinica, koji su se vraćali sa položaja ili odlazili na front. Bilo je slučajeva da su i lakše ranjeni drugovi, kojima je ukazana samo prva pomoć, odlazili sa položaja u po-

ple hrane, artiljerici su se obrađovali našim tenkovima i pokušali ih njima kao djeca prema svojim roditeljima. Oni su odmah odredili svoje ljude koji će pokazati tenkistima put do položaja naše pješadije.

Tenkovska četa je zorom produžila marš od Makljena, drumom zavijanim snijegom, u pravcu sela Pidriša. Usput je morala da na više mjesta savladuje visoke snježne namete i da sa puta uklanja zapreke koje su postavljale naše jedinice radi sprečavanja eventualnog prolaska njemačkih tenkova. U tome su joj pomagali i borci drugih jedinica, koji su se vraćali sa položaja ili odlazili na front. Bilo je slučajeva da su i lakše ranjeni drugovi, kojima je ukazana samo prva pomoć, odlazili sa položaja u po-

ple hrane, artiljerici su se obrađovali našim tenkovima i pokušali ih njima kao djeca prema svojim roditeljima. Oni su odmah odredili svoje ljude koji će pokazati tenkistima put do položaja naše pješadije.

Tenkovska četa je zorom produžila marš od Makljena, drumom zavijanim snijegom, u pravcu sela Pidriša. Usput je morala da na više mjesta savladuje visoke snježne namete i da sa puta uklanja zapreke koje su postavljale naše jedinice radi sprečavanja eventualnog prolaska njemačkih tenkova. U tome su joj pomagali i borci drugih jedinica, koji su se vraćali sa položaja ili odlazili na front. Bilo je slučajeva da su i lakše ranjeni drugovi, kojima je ukazana samo prva pomoć, odlazili sa položaja u po-

Tih dana su vodile naše jedinice protiv Njemaca i ustaša krvave i žestoke borbe, borbe prsa za prsa, borbe na život i smrt, sjeverno od Prozora prema G. Vakufu i na ograncima Raduč-

zadinu, raščišćavali put i pomagali tenkistima da što prije stignu do naše pješadije.

Na položajima kod Pidriša, Druge proleterske brigade odbijala je uzastopne napade neprijatelja. Nijemci su se bili ukopali na livadi ispod samog sela. Toga dana, dva juriša Druge proleterske brigade bili su odbijeni. Teško je bilo protjerati Njemce sa tih položaja.

Tenkovska četa se prikupila na drumu istočno od Pidriša. Uhvaćena je veza sa Štabom Druge proleterske brigade. Poslije kratkog upoznavanja sa situacijom i izviđanja njemačkih položaja, komandir čete je izdao posadama zadatak za napad na neprijatelja. Oko podne napad je otpočeo. Nijemci su bili iznenadjeni pojavom tenkova. Bili su zbunjeni, jer nisu vjerovali da su to naši tenkovi. Prestali su za trenutak da otvaraju vatru. Vjerovatno su mislili da su stigla njihovi saveznici Italijani. Ali, ubrzo su se razočarali. Četa je otvorila mitraljesku vatru po njemačkim rovovima. Dejstvujući iz pokreta uništavala je zbunjene njemačke vojnike, koji nisu znali kuda da bježe. Zemljište je bilo tako ravno da se malo koji vojnik spasio. Jedinice Druge proleterske brigade, uz podršku tenkova i snažne artiljerijske vatre prešle su u protivnapad, koji se ubrzo slio sa opštim protivnapadom ostalih naših jedinica i neprijatelj je uz velike gubitke odbačen prema G. Vakufu.

Kakvom je brzinom izveden ovaj protivnapad i koliko su Nijemci bezglavo otstupali svjedoči činjenica da su nešto kasnije njemački kuriri, ne znajući za promjenu situacije, stizali na položaje koje su već zauzele naše jedinice, misleći da se još uvijek tamo nalaze njihovi štabovi i komanda mjesta. Tako je jedan ku-

rir došao u zborni rejon tenkovske čete, računajući da su to njihovi tenkovi. Tek pošto je na njemačkom pitao: »Koja je to jedinica?« i vidio da mu niko ne odgovara, sjelio se da su to partizanski tenkovi i pokušao da pobjegne.

Zaludu su Nijemci u toku našeg protivnapada i docnije pokušavali da pomoću avijacije zaustavu naše napredovanje, a sa tim i odstupanje svojih jedinica. Neprijatelj je bio demoralisan. Dugačke kolone otstupale su preko G. Vakufa, prema Bugojnu i Travniku. Naša artiljerija je sa novih vaterenih položaja, do kasno u noć djelovala po njemačkim i ustaškim kolonama. Bitka za ranjenike bila je dobivena.

Tako su naši tenkisti uzeli vidnog učesća u ovoj poznatoj bitci. Oni su izvršili i svoj drugi zadatak koji je lično postavio drug Tito.

rir došao u zborni rejon tenkovske čete, računajući da su to njihovi tenkovi. Tek pošto je na njemačkom pitao: »Koja je to jedinica?« i vidio da mu niko ne odgovara, sjelio se da su to partizanski tenkovi i pokušao da pobjegne.

Zaludu su Nijemci u toku našeg protivnapada i docnije pokušavali da pomoću avijacije zaustavu naše napredovanje, a sa tim i odstupanje svojih jedinica. Neprijatelj je bio demoralisan. Dugačke kolone otstupale su preko G. Vakufa, prema Bugojnu i Travniku. Naša artiljerija je sa novih vaterenih položaja, do kasno u noć djelovala po njemačkim i ustaškim kolonama. Bitka za ranjenike bila je dobivena.

Tako su naši tenkisti uzeli vidnog učesća u ovoj poznatoj bitci. Oni su izvršili i svoj drugi zadatak koji je lično postavio drug Tito.

Tenkovska četa se prikupila na drumu istočno od Pidriša. Uhvaćena je veza sa Štabom Druge proleterske brigade. Poslije kratkog upoznavanja sa situacijom i izviđanja njemačkih položaja, komandir čete je izdao posadama zadatak za napad na neprijatelja. Oko podne napad je otpočeo. Nijemci su bili iznenadjeni pojavom tenkova. Bili su zbunjeni, jer nisu vjerovali da su to naši tenkovi. Prestali su za trenutak da otvaraju vatru. Vjerovatno su mislili da su stigla njihovi saveznici Italijani. Ali, ubrzo su se razočarali. Četa je otvorila mitraljesku vatru po njemačkim rovovima. Dejstvujući iz pokreta uništavala je zbunjene njemačke vojnike, koji nisu znali kuda da bježe. Zemljište je bilo tako ravno da se malo koji vojnik spasio. Jedinice Druge proleterske brigade, uz podršku tenkova i snažne artiljerijske vatre prešle su u protivnapad, koji se ubrzo slio sa opštim protivnapadom ostalih naših jedinica i neprijatelj je uz velike gubitke odbačen prema G. Vakufu.

Kakvom je brzinom izveden ovaj protivnapad i koliko su Nijemci bezglavo otstupali svjedoči činjenica da su nešto kasnije njemački kuriri, ne znajući za promjenu situacije, stizali na položaje koje su već zauzele naše jedinice, misleći da se još uvijek tamo nalaze njihovi štabovi i komanda mjesta. Tako je jedan ku-

rir došao u zborni rejon tenkovske čete, računajući da su to njihovi tenkovi. Tek pošto je na njemačkom pitao: »Koja je to jedinica?« i vidio da mu niko ne odgovara, sjelio se da su to partizanski tenkovi i pokušao da pobjegne.

Zaludu su Nijemci u toku našeg protivnapada i docnije pokušavali da pomoću avijacije zaustavu naše napredovanje, a sa tim i odstupanje svojih jedinica. Neprijatelj je bio demoralisan. Dugačke kolone otstupale su preko G. Vakufa, prema Bugojnu i Travniku. Naša artiljerija je sa novih vaterenih položaja, do kasno u noć djelovala po njemačkim i ustaškim kolonama. Bitka za ranjenike bila je dobivena.

Tako su naši tenkisti uzeli vidnog učesća u ovoj poznatoj bitci. Oni su izvršili i svoj drugi zadatak koji je lično postavio drug Tito.

Obavještenje građanstvu

Kako se svake zime pojavljuju neprilike i građanima i ovoj upravi zbog smrzavanja vodovodnih cijevi, ovim dajemo građanima uputstva šta je neophodno i hitno učiniti da bi se na vrijeme spriječilo zamrzavanje:

1) Svaka kućna instalacija treba bezuslovno da ima kućni ventil sa ispusnom pumpom na na kojemu će se u danima jače hladnoće ispuštiti uveče voda iz kućne instalacije i tako spriječiti da se preko noći zamrzne voda u cijevima. Jer usljed zamrznuća vode u cijevima dolazi i do pucanja samih cijevi.

2) Sve česme koje se nalaze u dvorištima treba osigurati od smrzavanja omotavanjem slamom ili pilotinom.

3) Vodomjere koji se nalaze u podrumima treba osigurati na taj način da se prozori od podruma zatvore i ako su prozori stakleni da se polupana stakla zamijene čitavim, a i same vodomjere treba pokriti i zaštititi vrećom ili slamom.

**UPRAVA ZA VODOVOD I KANALIZACIJU
Banja Luka**

Za sve upute obratite se ovoj upravi
lično ili na telefon br. 247

1-3

„TEHNOMETAL“

Trgovinska radnja na malo sa tehničkom robom
sa sjedištem u ulici Maršala Tita 52 Banja Luka

Obavještava sve svoje poslovne prijatelje da će u vremenu od 20 decembra 1954 god. vršiti godišnju inventuru.

Pozivamo naše cijenjene mušterije da se do toga vremena snabdiju potrebnim materijalom.

Ujedno obavještavamo sve naše potrošače da smo pored dosad vodećih artikala uveli:

**Vatrogasnu tehničku opremu
uz najpovoljnije cijene**

**ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA U LAKTAŠIMA
SREZ BANJA LUKA**

Raspisuje **KONKURS**
ZA ŠEFA RAČUNOVODSTVA (KNJIGOVOĐU)

USLOVI: kandidat treba da ima završenu potpunu srednju školu, po mogućnosti srednju ekonomsku školu, i najmanje tri godine prakse u knjigovodstvu s tim da poznaje knjigovodstvo zemljoradničkih zadruga.

Na konkurs se mogu prijaviti i lica koja nemaju završenu potpunu srednju školu s tim da imaju više godina praktičnog rada u knjigovodstvu i da mogu primiti samostalno vođenje knjigovodstva

Stan obezbjeđen. Plata po sporazumu. Nastup od 1 januara 1955 g.

**VOJNO PREDUZEĆE ZA IZRADU OFICIRSKJE ODJEĆE I OBUĆE
BANJA LUKA**

U ulici Jugoslavenske narodne armije br. 7 Tel. 371

SA SVOJIM RADNIM MJESTIMA:

U OSIJEKU

TUZLI

SLAVONSKOJ POZEGI

Izveštavamo sve svoje potrošače i poslovne prijatelje da smo promijenili dosadašnji naziv preduzeća, a koji glasi:

PREDUZEĆE ZA IZRADU OFICIRSKJE I CIVILNE ODJEĆE I OBUĆE

PROIZVODIMO:

sve vrste uniformi po mjeri i konfekcijski po želji kupca.

Sve vrste konfekcijske odjeće

Sve vrste muške i ženske odjeće po najnovijoj modi

IZRAĐUJEMO: sve vrste muške i ženske obuće po mjeri

**ČESTITAMO NAŠOJ JUNAČKOJ
JUGOSLAVENSKOJ NARODNOJ ARMII
22 DECEMBAR**

14-stu godišnjicu njenog osnivanja i izvojevanih
pobjeda kao i čuvara naše nezavisnosti

PRETPLATNICI I REVIZORI!

Približava se

NOVA GODINA

Da bi i u 1955 godini uredno i na vrijeme dobijali naš list, izmirite vaša dugovanja i pošaljite pretplatu čekom koji ćete dobiti najkasnije do kraja decembra ove godine.

Ukoliko dužnu pretplatu ne podmirite na vrijeme, biće vam obustavljeno dalje slanje lista.

ADMINISTRACIJA

POVEĆANA BRIGA ZA JEDNICICE ZA SLIJEPE

PREĐVIJA SE IZGRADNJA ŠKOLE ZA SLIJEPE KOJA ĆE
RASPOLAGATI NAJMODERNIJIM NASTAVNIM SREDSTVI-
MA

Rehabilitacija slijepih je jedan od problema koji je zauzeo vidno mjesto u diskusiji na nedavno održanoj skupštini Povjereništva u Vašoj Luci. Danas na terenu Bosanske Krajine ima preko 500 slijepih, dok se taj broj u cijeloj Republici penje na 2400. Od toga broja su 350 u godinama koje zahtijevaju rehabilitaciju, odnosno, zlatne žrtve zajednice u odnosu na ove ljude kako bi ih osposobili za samostalan život i privređivanje. Tu je i preko 350 djece koja ne obavezno moraju proći kroz škole za slijepce. Sada se prikupljaju povučena sredstva i izrađuje potrebna dokumentacija za izgradnju škole koja će po svojoj veličini i savremenim sredstvima za nastavu biti među najboljim školama ove vrste na Balkanu. Međutim, zasa- da je nemoguće otpremiti sve članove organizacije na liječenje i u ustanove za rehabilitaciju. Jedan dio članova se osposobljavaju za privređivanje u Zavodu u Derwentu, a jedan manji

dio u Zemu. Dosađa je uglavnom na ovaj način osposobljeno 60 članova za samostalan rad u privredi. Uglavnom, za rad na poslovima kućne radinosti i telefonskim centralama po preduzećima.

Mnogo je učinjeno i na materijalnom obezbjeđenju članova organizacije. Njih 15 su dobili odijela, a ostali, pomoć u artilkima za prekrvanu. Onima najpotrebnijim podijeljeno je preko 110.000 dinara. Narodni odbor grada se obavezao da isplaćuje stipendije za dvojicu članova kod prekvalifikacije itd.

Sada se radi na formiranju podružnica po ostalim sreskim mjestima. Nedavno su formirani odbori u Vixahu, Bos. Krupi, Cazinu, Bos. Petrovcu, Kluduni i Bosanskom Novom. Osnivanje ovih odbora ima uglavnom zadatak da koordinira akciju organa narodne vlasti i pomaže joj kod zbrinjavanja, te osposobljavanja slijepih lica za privređivanje. D.

DAN PRAVA ČOVJEKA

SVEČANO JE PROSLAVLJEN U BANJOJ LUCI

U mnogobrojne akademije po mnogim radničkim kolektivima na najsvečaniji način proslavljen je »Dan prava čovjeka«. Obimne pripreme izvršene su znatno ranije. Po mnogim školama i ustanovama održana su predavanja koja su

uglavnom tretirala rad Organizacije Ujedinjenih nacija i njenih specijalizovanih agencija. Umnoženi referati razaslati su skoro svim podružnicama sindikata koje su održale sastanke na kojima se govorilo o pravima čovjeka (D)

Sa proslave u Učiteljskoj školi

NEOBIČNA PRETSTAVA

Prošlog petka u Narodnom pozorištu odigrala se nesvakidašnja pretstava, neobična pretstava. Neobična ne po izboru djela ni po onom koji su glumci igrali i šta su dali, nego po — publici.

Kada su u Narodnom pozorištu prije petnaestak dana, u ovoj eri slabo posjećenih pretstava primili od druga Mije IIIća ponudu za otkup jedne cijele pretstave, svi prisutni su se sa nevjericom zgedali. Zar je to moguće? Pa građana, kojima je pozorište pod nosom nema nam u pozorištu. Još ni na jednoj pretstavi u ovoj sezoni nisu nam ispunili čitavu salu, a evo sad, Čelinac, ljudi sa sela, zakupljuju cijelu salu?!

Ali Čelinčani se ne šale. Što rekli, ne porekli.

Možda je samo pažljiviji čitalac nedeljnog pozorišnog repertoara mogao prošle nedelje da pročita: petak 10 decembar A. Muradbegović: »Majka«, drama u 3 čina, OTKUPLJENO ZA ČELINAC, itd. Da, zaista, i serki i balkon i sva tri partera, cijela sala pozorišta bila je u petak 10 decembra otkupljena za narod čelinačke opštine. I toga dana četiri stotine seljaka i seljanki, starijih i mladih, kupilo je voznu kartu, ukrcalo se na voz i u 16,30 stiglo u Banju Luku ni zbog čega drugog nego da u pravom pozorištu gleda jednu pozorišnu pretstavu. Imaju Čelinčani i svoja kulturno-umjet-

nička društva, i svoje dramske sekcije i svoje glumce i vole oni njih i rado ih gledaju, ali eto, oni hoće i nešto bolje da vide nešto više da nauče.

I zaista, neobična je to pretstava bila. Puna sala ljudi ne u svečanim tamnim odijelima nego u običnim radnim odijelima, odijelima našeg radnog seljaka. I seljaci su gutali svaku riječ sa pozornice sve dok i posljednji put zavjesa nije pala. A kada su žamoreći, puni dubokih utisaka napuštali salu, sa lica im se moglo čitati da su zadovoljni i da im ovo neće biti posljednji put.

Čelinčani su dali primjer! Koliko će biti još Čelinčana?

Ima li u gradu Čelinčana?

MLINAR

SPORT

MASOVNA NATJECAŃA

Prošle peđeđe Odbor za fizičku kulturu — Savjeta za prosvjedu i kulturu NOG-a, održao je sastanak na kojem se raspravljalo o masovnoj sportskoj aktivnosti — natjecanjima u toku iduće godine, odnosno o potrebnim materijalnim sredstvima za njihovo izvođenje.

Članovi odbora konstatovali su da su srednjoškolska sportska natjecanja odgovorila svojoj namjeni i zadovoljila, što nije slučaj sa radničkim natjecanjima koja su organizovana na brzini — kampanjski. Poslije ovog diskutovano je o sportskoj aktivnosti u toku iduće godine. Prema planu ovog odbora gotovo cijela iduća godina biće ispunjena sportskim natjecanjima: školskim, radničkim i gradskim. Ova natjecanja koja će obuhvatiti stotine radnika, učenika i službenika, stotine onih skromnih — najvećim dijelom nepoznatih učesnika, treba da predstavljaju ogledalo masovnog i svestranog sporta, koji se dosađa uglavnom odvijao nezavisno od naših sportskih klubova i društava, iako su baš ona trebala da razvijaju najveću aktivnost u ovom pravcu. Prema planu u samom početku nove godine održake se smučarska natjecanja. Radnici će se natjecati po jednostrokom bod sistemu za naslov stonoten-

skog prvaka. Na prošle srednjoškolski će nastaviti takmičenja u preostalim disciplinama, a radničke ekipe trebale bi se natjecati u odbojci i nogometu (po jednostrokom bod sistemu). Nakon ovih natjecanja uslijedit će nova forma natjecanja — koja imaju za cilj zblježenje radničke i srednjoškolske omladine i podizanje sporta. U ovom natjecanju — za naslov najbolje gradske ekipe u stonom tenisu, odbojci i nogometu učestvovalo bi po 3 najbolje plasirane ekipe srednjoškolskog odnosno radničkog natjecanja.

Isto tako odbor predviđa u prvom polugodinu — pored tradicionalne nohne trke kroz grad u čast rođendana maršala Tita, održavanje otvorenog prvenstva grada u atletici. Pored toga u planu je i održavanje slepa. U četiri mjeseci donijeće pored plivačkih vjerovatno još i ostala masovna natjecanja. Na jesen će se nastaviti sa održavanjem natjecanja radničkih i srednjoškolskih — koja će se održavati vjerovatno uopred. Za sprovođenje ovako obimnog programa sporteke djelatnosti potrebna su prilično krušna materijalna sredstva, za koja će vjerujemo naći razumjevanja Narodni odbor grada, naši građani, a i drugi odborici.

STONI TENIS

EKIPA GIMNAZIJE NAJVEĆI FAVORIT

U toku prošle nedelje nastavljene su stonoteniske borbe za naslov srednjoškolskog ekipnog prvaka.

Poslije dosađa održanih susreta ekipa Gimnazije postala je glavni favorit za naslov prvaka, jer je susret sa ekipom Industrijske škole došla bez borbe sa 11:0, zbog nediscipline — nedolaska Jekića, igrača protivničke ekipe. Pored toga ekipa Gimnazije u sastavu: Karadža, Kojić i Grubor porazila je u veoma interesantnom susretu, do tađa najvećeg favorita ekipu Ekonomske škole koja je nastupila u sastavu: Kulenović, Ivaniš i Tahirović. Borbe u ovom susretu bile su veoma zanimljive. Gimnazija se nalazila u vodstvu, a ekipa Ekonomske škole je u par navrata izjednačila rezultat. Prije dubl susreta koji je odlučivao pobjednika ovog susreta omjer pobjeda bio je 5:4 u korist ekipe Gimnazije. Dramatska borba — koju su mnogi očekivali, izostala je jer je par Kulenović — Ivaniš predao u toku igre borbu paru Karadža — Kojić. Na taj način ekipa Gimnazije je postigla značajnu i vrijednu pobjedu od 7:4, istovremeno postavši najzobilniji kandidat za naslov prvaka.

Ostali susreti dali su slijedeće rezultate: Ekonomska — Srednja trgovačka škola 11:5; Medicinska — Poljoprivredna 9:2; Industrijska — Trgovačka 8:3.

Dežurne apoteke

Petak: Dežurna apoteka broj 4 (ulica Vese Masleše)
Subota: Dežurna apoteka broj 1 (ulica Šoše Mažara)
Nedelja: Dežurna apoteka broj 2 (ulica Marije Bursać)
Ponedjeljak: Dežurna apoteka br. 3 (ulica Vese Masleše)
Utorak: Dežurna apoteka broj 4 (ulica Vese Masleše)
Srijeda: Dežurna apoteka broj 1 (ulica Šoše Mažara)
Četvrtak: Dežurna apoteka br. 2 (ulica Marije Bursać)

Petak, 17 decembra nema pretstave.

Utorak, 18 decembra »Karolina po sup i n efpaom« Kizetka i Drage Žervec.

Nedelja, 18 decembra »Obradujmo u miru naše bašte«, komedija u 3 čina od Zorža Rolana.

Nedelja, 18 decembra premijera »Dovolov učenika«, melodrama u 5 činova od Bernarda Šoa. Početak pretstave u 20 časova. Cijene ulaznica od 30-80 dinara.

Ponedjeljak, 20 decembra »Majka«, dram u 3 čina od A. Muradbegovića. Početak u 19 časova.

Utorak, 21 decembra »Andro Štitkeca«, komedija u 3 čina od nepoznatog dubrovačkog pisca za dake. Početak u 19 časova.

Srijeda, 22 decembra »Celjski grofovi«, dram u 5 činova od Bratka Krefta. Početak u 20 časova, u čast Dana JNA.

Četvrtak, 23 decembra »Dovolov učenika«, melodrama u 5 činova od Bernarda Šoa. Početak u 20 časova.

Zimski period

U periodu natjecanja često smo bili svjedoci ružnih — nesportskih pojava oko sportskih borilišta, a i na samom terenu. Pojedini igrači nesportski su se odnosili prema protivniku, a na greške svojih igrača ili na primjedbe sa strane, reagovali su na nepristojan način. Odluke sudije popraćali su sa negodovanjem.

U afektu događaja navijači su znali podržavati svoje ljubimce u njihovom nepravilnom nastojanju. Često su pogrdne riječi bile upućivane sudiji, a u par navrata na igralištima u nekim mjestima Bos. Krajine došlo je bilo i do obračunavanja igrača u čemu su znali da uzmu učešća i pojedini gledaoci zadrženi uskoklubaškim shvatanjima.

Za nesportske ispade igrača dobar dio krivice snose i rukovodioci pojedinih klubova, koji su — iako najpozvaniji, propustili priliku da prije svake utakmice — poslije davanja stručnih uputa, porazgovaranju o ponašanju, sportskom držanju narodi, u onim momentima kada igrač nije zadovoljan odlukom sudije. Zbog ovog propusta — čini nam se, gotovo je i prevladalo mišljenje da je dužnost kapitena formalna, odnosno da je njegova dužnost samo da se pozdravi sa sudijama i da ekipi izabere stranu, iako ustvari samo on može na terenu zastupati svoju moć, odnosno on jedini može staviti — svakako na pristojan način, prigovor na odluku sudije.

Svi nesportski ispadi koji su se dešavali okolo i na sportskim terenima govore nam da su mnogi gledaoci, — a i neki igrači, izgubili iz vida odgovornu ulogu sporta, odnosno zaboravili su da u sportu ne treba sve događaje gledati kroz prizmu pobjeda, bođova, uspjeha. Neželjene pojave nam istovremeno otkrivaju i jedan od glavnih uzročnika ovih pojava: nepoznavanje pravila igre, zbog čega su prigovori kako igrača tako i gledalaca na neke odluke nepravdani.

Nastupajući period relativnog zatišja trebaju sportska društva iskoristiti što racionalnije u prvom redu za pedagoški rad sa članstvom. Zbog neželjenih pojava, kršenja sportskih principa i sportskog morala. Pored pedagoškog rada trebalo bi posvetiti i veliku pažnju stručnom uzdizanju, jer mnogi članovi — a i neki igrači, ne poznaju dovoljno pravila natjecanja sporta kojim se bave.

Zima je za mnoge klubove mrtvi period, što znači da baš u tom periodu ima znatno više vremena za sastanke članstva — za pojačani društveni život, a na kojim se mogu raspraviti sve negativnosti do kojih je došlo u proteklom periodu.

Pojačani društveni život, pedagoški rad sa članstvom i njihovo stručno uzdizanje, je jedan od zadataka koji stoji pred upravama klubova u zimskom periodu, a koje ne treba zanemariti, jer to je i jedan od putova koji vodi k ostvarenju svih negativnih pojava. Znači, pedagoški rad sa članstvom treba staviti u prvi plan i već na prošle nesportskih ispada biće manje.